

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU, KULTURU I SPORT

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA
ISLAMASKA VJERONAUKA
ZA ŠKOLE SREDNJEG STRUČNOG
OBRAZOVANJA I OBUKE

Zenica, juni 2023.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, NAUKU, KULTURU I SPORT**

**KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA
ISLAMSKA VJERONAUKA
ZA ŠKOLE SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA I OBUKE**

Zenica, juni 2023.

**Kurikulum nastavnog predmeta Islamska vjeronauka
za škole srednjeg stručnog obrazovanja i obuke**

Izdavač: Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu
i sport Zeničko-dobojskog kantona

Za izdavača: Draženka Subašić, ministrica

Voditeljica Stručnog tima:
Aida Salkić, direktorica Pedagoškog zavoda Zenica

Grupa za izradu predmetnog kurikuluma:

dr.sc. Nezir Halilović, voditelj
mr.sc. Emina Grabus, koordinatorica
Edin Kavazović, prof., član
Zinaid Delibašić, prof., član
Enesa Piro- Bedaković, prof., član
Hasan Solo, prof., član

Tehnička priprema i uređenje:
Pedagoški zavod Zenica

SADRŽAJ

A/ OPIS PREDMETA	4
B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA	7
C/ OBLASNA STRUKTURA PREDMETNOG KURIKULUMA	8
D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	12
ZANIMANJA III STEPENA	12
1. razred	12
2. razred	20
3. razred	29
ZANIMANJA IV STEPENA	38
1. razred	38
2. razred	46
3. razred	55
4. razred	63
E/ UČENJE I PODUČAVANJE	71
F/ VREDNOVANJE U PREDMETNOM KURIKULUMU	74
G/ PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA	77

A/ OPIS PREDMETA

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života govori o potrebi njenog poznavanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerljiva ljubav i dobrota. Islamska vjeronuka je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da komplementarnim djelovanjem s drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima islama i korelacijsko-integrativnog učenja. Islamska vjeronauka omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje vjerskog i kulturnog identiteta, te njegovanje kulture dijaloga i tolerancije.

Značaj izučavanja islamske vjeronauke polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

Islamska vjeronauka u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja. Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema islamske vjeronauke omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika, otvorenost prema učenju i međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini.

U cilju zadovoljavanja odgojno-obrazovnih potreba učenika s teškoćama i odgojno-obrazovnih potreba nadarene djece i učenika, izučavanje islamske vjeronauke se prilagođava u skladu sa smjernicama iznesenim u dokumentima koji reguliraju učenje i poučavanje učenika s teškoćama i nadarenih učenika.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju mnoga pitanja o svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji itd., te uče da je život vrijednost i dar Božiji. Uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Islamska vjeronauka doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje s fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje s problemima, razumijevanje stvarnosti i svjesnog življenja. Islamska vjeronauka omogućava razvijanje ključnih kompetencija i osnovnih vještina potrebnih za lično ispunjenje i razvoj, socijalnu uključenost, aktivno građanstvo i suočavanje sa životnim izazovima.

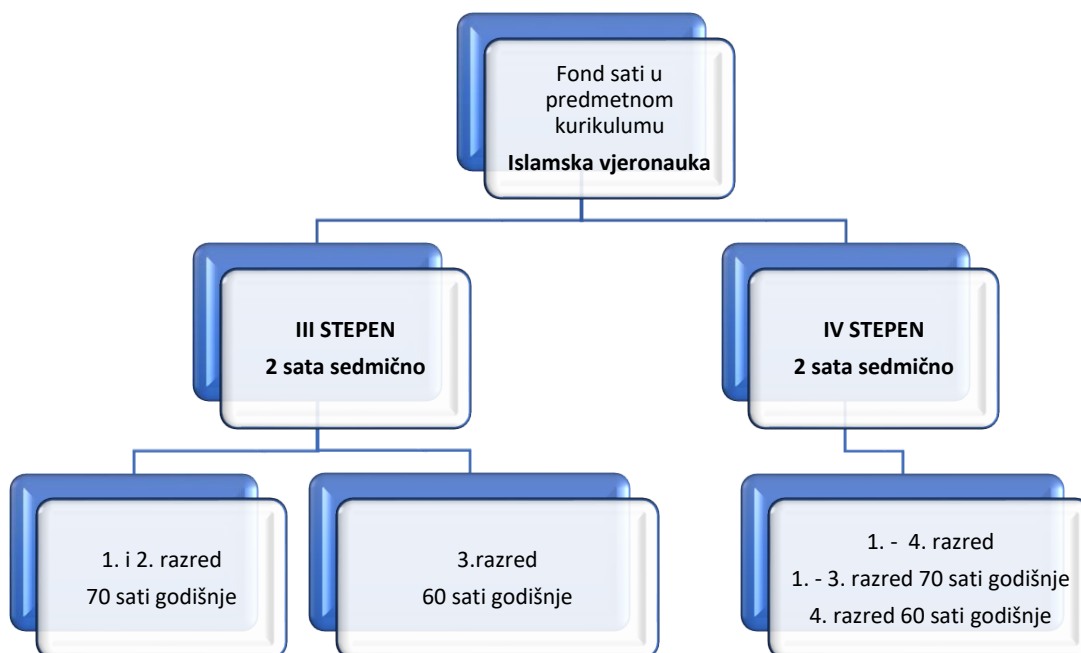
Svojim sadržajima pomaže osnaživanju učenika da: preuzmu odgovornost za upravljanje životom u odnosu na socijalni kontekst, sarađuju s drugim ljudima i odgovorno koriste socio-kulturne alate (npr. govor, jezik, informacije i sl.) i IKT u interakciji s okolinom. Razvija sposobnost izgradnje dobrih odnosa s drugima, saradnje, upravljanja sukobima, aktivnog djelovanja, provođenja životnih planova i zagovaranja prava, ograničenja i potreba.

Iako pripada društveno-humanističkom području, svojim sadržajima ulazi i u ostala znanstvena područja i međupredmetne teme te njeguje interdisciplinarni dijalog i međupredmetnu saradnju s drugim nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkog ali i drugih odgojno-obrazovnih područja. Nastavnim temama i sadržajima, koje obrađuje islamska vjeronauka, se snažno naslanja na ostale predmete, te na taj način doprinosi cjelini integralnog proučavanja predviđenih tema. Svojim sadržajima doprinosi realizaciji međupredmetnih tema o odgoju, zdravlju, ličnom i socijalnom razvoju, ekologiji, učenju, upotrebi IKT-a, životnim planovima, kulturi itd.

Islamska vjeronauka pripada društveno-humanističkom području. Uvažavajući činjenicu da je Bog stvoritelj svega postojećeg u prirodi, te da su Božije objave upućene čovjeku s ciljem da se izgradi što bolji pojedinac koji aktivno doprinosi razvoju društva, predmet islamska vjeronauka je zainteresovan za sadržaje svih drugih predmeta, te ih snažno podržava. S nekim nastavnim predmetima je u direktnoj interakciji, a s nekima u indirektnoj.

Islamska vjeronauka je predmet sa snažnom i bogatom tradicijom, zainteresovana je i uvažava sva pozitivna ljudska saznanja i dostignuća. Od objave islama do danas uvijek su traženi najpogodniji načini i modeli da se poruka islama što vjerodostojnije predstavi čovjeku i uvijek u skladu s dostignućima i potrebama vremena. Vrijeme u kome živimo zahtijeva otvorenu komunikaciju uz njegovanje kulture dijaloga i tolerancije prema drugim i drugačijim pristupima, kao i ostvarivanje korelacije s drugim predmetima radi što potpunijeg podučavanja i učenja, a sve s ciljem što potpunijeg razvoja kompetencija kod učenika.

U formalno-pravnom i organizacijskom smislu islamska vjeronauka je redovni i obavezni nastavni predmet za učenike čiji ga roditelji/staratelji slobodno izaberu na početku srednjeg obrazovanja i izvodi se pod jednakim uslovima kao i ostali obavezni nastavni predmeti u školi. Izučava se od prvog do trećeg, odnosno četvrtog razreda srednjoškolskog obrazovanja u svim razredima i vrstama odgoja i obrazovanja srednjeg obrazovanja trećeg i četvrtog stepena u obimu od dva sata sedmično.

Shema 1. Fond sati u predmetnom kurikulumu Islamska vjeronauka

B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA

Učenje i poučavanje islamske vjeronauke usmjereno je na usvajanje relevantnih znanja o svojoj vjeri i razvijanje pozitivnog odnos prema istoj, te poticanje učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao aktivan sudionik zajednice i društva.

Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su:

1. Približiti učeniku Božije poruke iz Kur'ana, uvesti ga u temelje islamskog učenja na način primjeren uzrastu te ga upoznati s vrijednostima islama u svakodnevici uz razvijanje proaktivne uloge u životu.
2. Podučiti učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima.
3. Razvijati kod učenika estetske vrijednosti islama, sposobnost stvaranja i doživljavanja umjetničkih vrijednosti nastalih na temelju islama uz svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
4. Odgajati u duhu svakodnevne predanosti etičkoj praksi islama i afirmativnog djelovanja na vršnjake u izvršavanju dužnosti te razvijati kulturne, radne, zdravstvene i higijenske navike uz naglašavanje vjerskog poticaja za njihovo njegovanje življenja zdravog života na temelju učenja islama i ispravnog odnosa prema prirodi kao Allahovom daru.
5. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode odgajanjem u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta.
6. Razvijati kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticati i kontinuirano unapređivati intelektualni, tjelesni, estetski, duhovni, moralni, društveni razvoj učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

C/ OBLASNA STRUKTURA PREDMETNOG KURIKULUMA

Predmet Islamska vjeronauka promovira cjelovit i sistematičan odgoj učenika na načelima islama i korelacijsko-integrativnog učenja radi afirmiranja procesa izrastanja mladog čovjeka u ličnost upućenu na slobodu i odgovornost, na društvenost i samoaktualizaciju. Poučavanje i učenje polazi od temeljnih vrijednosti, kao što su: Istina, Dobrota, Pravda, Ljepota, Svetost, s težnjom da postanu duhovno ogledalo učenika. Uvažavajući ljudsku potrebu za odgojem, svojim sadržajima i odgojno-obrazovnim ishodima daje smisao vrijednostima i osjećanju vrijednosti, uzdiže ličnost, odgaja u cjelini kulture, uobličava iskustva pronalazeći izvore raznovrsnih formi učenja kulture i vrijednosnog odnosa. Temeljni sadržaji kojim se učenici obrazuju za sposobnosti promatranja, pamćenja, mišljenja, osjećanja, volje i mašte su strukturirani u četiri oblasti:

A) Iman – Vjerovanje, B) Islam – Praktikovanje, C) Ihsan i Ahlak i D) Kulturno-civilizacijsko naslijeđe.

Navedene oblasti obuhvataju sva područja poučavanja i učenja islamske vjeronauke, međusobno se prožimaju u sadržajnom i funkcionalnom smislu te doprinose kvalitativnim promjenama u kognitivnom, afektivnom i voljno-motivacijskom području učenikovog života. Zaokružuju sve aspekte ljudskog života, od promišljanja o samom sebi, preko misli, osjećanja do pitanja odakle dolazimo i kuda idemo s težnjom predstavljanja islama kao univerzalnog sistema ljudskog života utemeljenog na istini tewhida ili Božije jednoće.

Definirane oblasti omogućavaju da pokrenuti intelektualni procesi ulaze u duševne procese učenika, odnosno da saznanja o različitim temama učenici stiču iskustveno, neprestano ih nadograđuju i primjenjuju u životu. Ključna sastavnica poučavanja i učenja je povezana s idejom vlastitog istraživanja: učenici uče o vjeri, u vjeri i iz vjere. Kontekst poučavanja i učenja promiče spoznaju i znanje, ali isto tako i vladanje i stavove. Budući da islamska vjeronauka ne posreduje samo informacije o vjeri i religiji, nego potiče jačanje učenikovog identiteta i ohrabruje ga u donošenju odluka i izbora u području vjere i morala, učenik je, zajedno s njegovom stvarnošću i iskustvom, nezaobilazan kriterij za izbor odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja.

Razvoj odgojno-obrazovnih ishoda zato treba promatrati u kontinuitetu, a ne kao zatvorene u jednu cjelinu. Na kraju, budući da je islamska vjeronauka predmet čiji sadržaji i ishodi imaju svoj izvor najprije u Kur'anu i Sunnetu, sve oblasti i njima predviđeni ishodi i teme su obavezni, s tim što je dubina obrade pojedinih oblasti prepuštena nastavniku koji je obavezan da bude svjestan pitanja koga, čemu, zašto i kako uči i poučava.

A. IMAN – VJEROVANJE

Oslanjajući se na otvorenost učenika prema svijetu u kome živi, njegovu prirodnu pronicljivost i radoznalost/znatizeljlu za saznanjem predmetna oblast Iman – Vjerovanje pruža odgovore učeniku o nepoznatom i čulima nedokučivom s težnjom predstavljanja života smisaonim i razumljivim na učeniku primjerenom nivou.

Predmetno područje obuhvata:

- spoznaju da cjelokupni ljudski život prožimaju stavovi, uvjerenja, znanja o gajbu (ljudskim čulima nedokučivom svijetu) sa svim njegovim elementima;
- spoznaju da je vjera u samo Jednoga Boga, najvažnije ljudsko stanje koje svaki pojedinac prihvata slobodoumno i dobrovoljno;
- čvrsto vjerovanje u meleke, objavljene Knjige, Božje poslanike, sudnji dan i da cjelokupni svemir opstoji po principu Božije Volje, Stvaranja i Određenja;
- učenje o temeljima islamskog vjerovanja radi pomaganja učenicima u promišljanju i traženju odgovora na pitanja ko nas je stvorio, zašto smo stvoreni i šta će s nama biti nakon smrti;
- shvatanje da je vjera, kao i sam život, izravni Božji dar za koji će svaki čovjek biti odgovoran te da se kao unutarnji doživljaj Boga, vjera ne razdvaja od svakodnevnog življenja.

Predmetno područje razvija radoznalost/znaželju učenika za saznanjem s dopuštenjem da svoj kognitivni implus doživi kao subjektivno zadovoljstvo koje bi ga vodilo do doživljaja spoznaje. Fenomen vjerovanja se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: vjeronauk/a, B/H/S jezik i književnost, moja okolina, društvo, historija, sociologija, kultura i zajednica, kultura življenja, etika, kultura religija, demokratija i ljudska prava, psihologija, pedagogija, filozofija itd.

B. ISLAM – PRAKTIKOVANJE

Predmetna oblast Islam – Praktikovanje se temelji na razumijevanju islamskih dužnosti koje podstiču učenika na aktivnost i djelovanje uz obavezan razvoj samostalnosti, inicijativnosti, dosjetljivosti, preduzimljivosti i moralne hrabrosti kod učenika. Aktivitet kao izvorni akt ljudske prirode je neophodno podržavati kod učenika odgajajući ih, učenjem u duhovno-duševnom razvojnom procesu, da razvijaju ljudsku snagu i moć radom i praktikovanjem islama.

Predmetno područje obuhvata:

- učenje o temeljnim islamskim dužnostima, svjedočenju svog islamskog opredjeljenja, obavljanju namaza, postu mjeseca ramazana, davanju zekata i obavljanju hadža;
- shvatanje da vjernik svoj život usklađuje s Kur'anom i životnom praksom poslanika Muhammeda, a.s., te tako svojim postupcima, na svakom mjestu i u svako vrijeme, svjedoči vjerske istine i vrijednosti;
- spoznaju da osim što iz Kur'ana crpe norme ponašanja i postupcima primjenjuju znanje u vjerskoj praksi, učenici razumiju da je već i samo citiranje, odnosno učenje Božijih riječi, čin ibadeta.

Predmetno područje razvija individualnost jer je islam vjera ljudske slobode, što se potvrđuje time da u islamu nema posrednika između čovjeka i Boga, posrednika koji bi tu individualnost ukočio, omeo ili onemogućio u njenom istinskom odnošenju prema Njemu, a što je osnova za svaki pedagoški akt i svako pedagoško postupanje.

Vjerska praksa se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: vjeronauk/a, tjelesni i zdravstveni odgoj, B/H/S jezik i književnost, moja okolina, društvo, historija, sociologija, kultura i zajednica, etika, kultura religija, muzička kultura, likovna kultura, kultura življenja, pedagogija, demokratija i ljudska prava, filozofija itd.

C. IHSAN I AHLAK

Zahvaljujući učenju učenik je sposoban za nesagledive ishode svog razvoja, može se razvijati putevima dobra ali i putevima zla i doći do istinske samoizmjene (odgajanja). Impulsi učenja u okviru predmetnog područja Ihsan i Ahlak potiču svjesnost drugačije i ljudski dostojne mogućnosti koja se realizira moralnošću i bogobojažnošću, odnosno, pokornošću Bogu.

Predmetno područje obuhvata:

- shvatanje moralnog okvira, utemeljenom na Kur'anu i Sunnetu, kao okvira unutar kojeg se duhovno oblikuje vjernik i razvija muslimanska zajednica;
- učenje o ljudskim dužnostima: dužnosti prema Bogu, prema sebi, prema bližnjima, drugim ljudima, prema prirodi i živim bićima;
- vježbanje učenika da obogaćuje svoj emocionalni život te da na dostojanstven način vrši emocionalna pražnjenja;
- shvatanje da dijalog ima za cilj oblikovanje jedinstvene ljudske zajednice u kojoj bi bile sačuvane sve razlike i priznate sve posebnosti (ljudi, kultura, religija);
- svjesnost o važnosti promoviranja dobra, a sprječavanja zla, odnosno svjesnost posljedice ako zlo ili nemoral postanu prevladavajuća društvena norma ponašanja;
- posmatranje društvenih procesa i pojava kroz prizmu moralnih vrijednosti i procjenjivanje o prihvatanju ili odbacivanju istih.

Razvojem svjesnosti o povezanosti morala i svakodnevnog života uobličava se sposobnost primjene dobivenih teoretskih znanja na konkretne životne situacije čime se pronalaze orijentiri važni za donošenje odluka u svakodnevnim moralnim dilemama, ali i za izgradnju temeljnog moralnog stava kao bitnog faktora smislenog i ispunjenog života.

D. KULTURNO-CIVILIZACIJSKO NASLIJEĐE

Predmetno područje Kulturno-civilizacijsko naslijeđe obuhvata civilizacijsku duhovnu i materijalnu kulturu nastalu pod utjecajem islama, a predstavlja: znanstvenu, povijesnu i kulturno-umjetničku vrijednost, za čovječanstvo općenito ali i za vjersku, nacionalnu, državnu i ljudsku zajednicu posebno. Naglasak je na poticanju pozitivnih stajališta, na razvijanju svijesti o pripadanju islamskom ummetu, ali i evropskom kulturnom krugu uz osvještavanje vlastitog identiteta.

Predmetno područje obuhvata:

- osposobljavanje za prepoznavanje baštinskih elemenata te senzibiliziranje za njihovo očuvanje;
- razvijanje osjetljivosti za potrebe zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa, kao dijelu vlastite kulturne, historijske i prirodne baštine i spoznavanje njihove vrijednosti;
- razvijanje osjećaja za druge i drugačije, odnosno svjesnosti o vjerskoj, etničkoj i kulturološkoj raznolikosti životnog okruženja;
- svjesnost o ulozi pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu;
- razvijanje odgovornosti za svoj narod, njegovu duhovnost, tradiciju, jezik uz punu toleranciju prema drugim narodima i njihovim vjerskim, kulturnim i etničkim identitetima;
- promišljanje o različitim interesima unutar zajednice i angažiranju u kreiranju vlastitih životnih uslova radi sudjelovanja i pridonosa zajednici u kojoj živi.

Zaštita naslijeđa je jako važan faktor u procesu globalizacije, odnosno u očuvanju identiteta pojedinog naroda te je važno odgajati i obrazovati učenike o problemu zaštite naslijeđa (kulturne i prirodne baštine) kao važnog faktora u poznavanju tradicije i prepoznavanju identiteta svakog naroda.

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: B/H/S jezik i književnost, vjeronauk/a, moja okolina, društvo, historija, geografija, sociologija, pedagogija, filozofija, kultura i zajednica, etika, kultura religija, muzička kultura, likovna kultura.

Shema 2. Oblasna struktura predmetnog kurikulumu Islamska vjeronauka

U nastavku slijedi dio koji se odnosi na odgojno-obrazovne ishode predmetnog kurikulumu Islamska vjeronauka i razrađeni su za svaku od četiri oblasti na kojima se temelji. Tokom pripremanja procesa učenja i podučavanja nastavnik treba povezati odgojno-obrazovne ishode sa sadržajima navedenim u kurikulumu i metodama podučavanja. U tabelama su odgojno-obrazovni ishodi označeni šiframa. Skraćenice poput C.I.5. i sl. označavaju redom: oblast kojoj ishod pripada (C. Ihsan i ahlak), razred podučavanja predmeta (I. – prvi razred srednje škole), te redni broj odgojno-obrazovnog ishoda koji se podučava u sklopu navedene oblasti (1. – prvi ishod, 2. – drugi ishod, ...). Skraćenice **DHP 1.1.2.** ili **JZK 1.3.3.** označavaju poveznice sa Zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa odakle su ishodi dijelom ili u potpunosti preuzeti.

D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI**ZANIMANJA III STEPENA****1. razred /70 nastavnih sati godišnje/**

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.1. Opisuje razvoj vjere zajedno s razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira blagodati uz koje čovjek ostvaruje svoju ljudskost i ima prednost nad melecima. • Analizira islam kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru i prihvata ga kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode. • Upoređuje misije Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvratanje od zla kao zajedničko i razlike u pogledu zakona i uputa. • Objasnjava kontinuitet vjerovanja u Jednog Boga i dopunjavanje objavljenog Zakona na temeljima tevhida.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera • Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. • Vjera u Boga je jedna, a zakona je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znanstvenosti za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.I.1. se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - retrospektivu prikaza odabranih Allahovih poslanika uz isticanje zajedničke niti njihovog poslanja; - analizu (individualno, u paru, grupno ili u formi debate ili diskusije) hadisa: „Najbolji vid predanosti Bogu jeste stjecanje znanja“; - osvještavanje činjenice da je u povijesti čovjeka samo jedna vjera, koja je ovisno od socijalno-povijesnog konteksta imala primjerene norme, standarde i zakone, a uvijek bila vjera u Jednog Boga – zajednički korijeni monoteističkih religija. 	
A.I.2. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu s izazovima života.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira i prihvata temelje imana. • Obrazlaže tevhid kao temelj islama koji u čovjeku formira najviši stepen samopoštovanja. • Analizira vjerovanje u duhovna bića, objave, poslanstvo, vječnost i slobodnu volju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2
Ključni sadržaji	
TEMELJI IMANA	
<ul style="list-style-type: none"> • Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića • Objave i poslanstvo • Vječnost i slobodna volja 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda odgovarajući primjeri trebaju jasno demonstrirati ključne sadržaje kako bi učenici mogli uočiti važnost imanskih šarta u razumijevanju vlastitog odnosa prema njima (poželjno je davati individualne i grupne projektne zadatke kojima se mogu identificirati stavovi učenika o imanskim šartima u cilju usmjeravanja i pravilnog razumijevanja imanskih šarta kao i djelovanja u skladu s njima).</p>	
<p>A.I.3. Povezuje temelje vjerovanja s životom i određuje svoje prioritete prema njima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u imanske šarte i djeluje u skladu s njima. • Procjenjuje vlastiti iman i afirmativno djeluje na druge.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.2.1</p>
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.</p>	
<p>A.I.4. Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava – vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava islam kao vjeru koja je unutarnji i neodvojivi dio same prirode čovjeka putem koje čovjek pokazuje predanost Jednom Bogu i povratak iskonskoj, prvobitnoj Istini koja je bit svake Božije objave. • Razlikuje pojmove monoteizam, politeizam i ateizam. • Objašnjava pojmove objava – vahj i sunnet kao i njihov značaj u očuvanju izvornog učenja. • Analizira pojmove: meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kada i kader.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-5.2.2 HIS-2.0.2 HIS-3.0.1</p>
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Objava • Historija Kur'ana i njegov sadržaj • Sunnet – drugi izvor islama • Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića • Objave i poslanstvo • Vječnost i slobodna volja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objavu – vahj, sunnet, meleke, Sudnji dan, slobodnu volja, kada i kader u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
<p>A.I.5. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svrhu silaska i opći sadržaj Objave. • Analizira historijski kontekst objave Kur'ana i stavlja ga u odnos sa sadržajima Kur'ana. • Razlikuje izvore islama. • Objašnjava načine dostavljanja Objave.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-2.1.2 HIS-3.0.1</p>

Ključni sadržaji	
OČUVANJE IZVORNOG UČENJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Objava • Historija Kur'ana i njegov sadržaj • Sunnet – drugi izvor islama 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o očuvanju izvornog učenja i razvijanje uvažavanja poruka, propisa i savjeta sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postepeno i sistematično uvođenje učenika u razumijevanje smisla objave i značaj Kur'ana i Sunneta; - razvijanje interesovanja učenika za novim saznanjima o Kur'anu i Sunnetu; - kreiranje elementarnog uvoda u poznavanje Hadisa; - projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati odabrane teme iz Kur'ana i Sunneta; - analizu rezultata projektnih zadataka s akcentom na primjenu Kur'ana i Hadisa u životu muslimana danas; - akcentiranje do čega može doći pri pogrešnoj interpretaciji Kur'ana i Hadisa; - izradu individualnog učeničkog izvještaj o tome šta su sve znali o Kur'anu i Hadisu prije, a šta su novo naučili, te kakve su sada njihove predstave o Božijoj Objavi općenito. 	
Ključni sadržaji	
A.I.6. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama, analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom te djeluje u skladu s njima.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira ulogu Kur'ana i Sunneta u argumentovanju učenja islama. • Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom te djeluje u skladu s njima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5, s tim da će se kod analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajeti i hadisi iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5</p>	
Ključni sadržaji	
A.I.7. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo.	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata sebe i svijet u kome živi kao djelo Božije. • Analizira naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka. • Djeluje u skladu s ulogom „halife na Zemlji“.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
ALLAH JE STVORITELJ	
<ul style="list-style-type: none"> • Naučni i Kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se utvrđivanje predznanja učenika s ciljem primjerenijeg dimenzioniranja nastavnog sadržaja i kvalitetnijeg uključivanja učenika, planiranja i realiziranja nastave. Poželjno je da se iskoristi i usmjeri učenička okupiranost za neka područja nauke, te da se podijele odgovarajući individualni zadaci iz ovog predmetnog područja u cilju razjašnjavanja dileme da li je naučno sve objašnjivo. Nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.</p>	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.1. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu.	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata islamske dužnosti kao stupove islama koji snažno i sveobuhvatno kultiviraju i oplemenjuju čovjeka kao pojedinca. • Vrednuje islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-4.1.1
Ključni sadržaji	
<p>TEMELJI ISLAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šehadet – Stablo islama • Radost u namazu • Post – Put do uspjeha • Svrha davanja zekata • Hadždž – Vrhunac bogobožnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere; - analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata; - prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“; - analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata; - interpretiranje hadža kao vrhunca bogobožnosti vjernika; - poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti. 	
B.I.2. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira islamske dužnosti na način da izdvaja smisao njihovog izvršavanja i objašnjava kontinuitet i snažnu vezu među njima. • Povezuje islamske dužnosti sa životom. • Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 GRO-1.1.2
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.</p>	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.1. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu i prihvata islam kao nužnu potrebu duše.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira islam kao predanost vjernika Bogu i prikazuje je kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru. Prihvata islam kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Personalizaciju znanja kod učenika o predanosti Bogu u islamu i razvijanje njegovih vještina moralnog i etičkog prosuđivanja potreba duše, nastavnik treba poticati osmišljavanjem i provođenjem različitih aktivnosti u koje je učenik uključen, a prvenstveno kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje izvan škole stvarajući pozitivne promjene u zajednici.	
C.I.2. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava prirodu kao savršeno djelo Božijeg stvaranja i ulogu čovjeka kao namjesnika Božijeg u njenom očuvanju. Analizira značaj islama u duhovnom i moralnom vođenju čovjeka putevima zaštite prirode, kao mjestu na kome se očituje Božanska Milost, Moć i Život, i razvijanju svijesti kod vjernika o njihovoj odgovornosti za prirodu. Razvija svijest o vodi kao o jednoj od najznačajnijih blagodati Božijeg stvaranja kojom se upotpunjuje vjerovanje, oplemenjuje svijet i uljepšava život.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.1.3 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
ISLAM I EKOLOGIJA <ul style="list-style-type: none"> Čovjek i ekologija Vjera i zaštita prirode Voda – izvor i blagodat života 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene ekološkim problemima s kojima se svakodnevno susreću u vlastitom okruženju. Ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, kao i ishodima drugih nastavnih predmeta koji tretiraju pitanje ekologije, i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Sklad u prirodi se može realizirati na veliki broj metodskih varijanti. Preporučuje se segmentno analiziranje besprijekornog skladnog funkcioniranja i ravnoteže u prirodi kroz: sklad u zemlji, sklad na zemlji (biljni i životinjski svijet), sklad u vodi, sklad u zraku, sklad u kosmosu, sklad u ljudskom organizmu i sl.</p> <p>Aktivnosti, koje se mogu organizirati i u obliku terenskog rada, treba provesti na način da motiviraju učenike na redovno praćenje pouzdanih izvora te vrednovanje načina na koje pojedinci, društvo, institucije i vlast reaguju na primjere narušavanja prirode i životne sredine i primjere razvijanja ekološke svijesti. Bitno je osvijestiti učenike o važnosti vode koja oživljava zemlju i oplemenjuje materijalni svijet Božijom Milošću i brige o njoj s posebnim osvrtom na vodna bogatstva Bosne i Hercegovine.</p>	

<p>C.I.3. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira i razmatra ekološke probleme, te procjenjuje svoj odnos prema njima. • Prihvata duhovna, etička i moralna načela islama za odgovorniji, racionalniji i pažljiviji odnos prema životnoj sredini i njenim blagodatima.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-3.3.4</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.</p>	
<p>C.I.4. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu islama i reaguje na narušavanje harmonije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Djeluje u skladu s predloženim mjerama za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava. • Primjenjuje ekološku kulturu muslimana, reaguje na narušavanje harmonije i afirmativno djeluje na druge.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GEO-3.1.3 DHP-1.2.5</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.</p>	
<p>C.I.5. Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira pojmove moral, moralnost, etika, ahlak i edeb iz ugla islama. • Identificira čovjeka kao moralno biće koje treba da čini dobro i sprečava zlo. • Obrazlaže cilj cjelokupne poslaničke misije Muhammeda, a.s., – usavršavanje morala kod ljudi. • Prihvata dobro kao najvažnije pitanje etike i morala.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>PUT DO ČOVJEKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čovjek je moralno biće • Muhammed, a.s., uzor moralnosti 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuju se aktivnosti posvećene moralnim i etičkim problemima u svakodnevnicima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i etičkog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje učenika, shodno njegovim mogućnostima, interesovanjima i stavovima, s pojmovima etika i moral, ahlak i edeb i pri objašnjenju istih koristiti primjere iz života Muhameda, a.s., i svakodnevnih životnih situacija u školi, kod kuće, na ulici, vršnjačkim druženjima i sl.; - podsticanje učenika da naučeno o moralu primijene na problem naredbe i zabrane, na pitanje odgovornosti, na pitanje grijeha; - kreiranje pozitivne klime u kojoj će učenici nesputano moći iznositi svoje stavove i mišljenja, te inicirati iznošenje njihovih individualnih iskustava o izdvojenim elementima etike u usmenoj ili pismenoj varijanti. 	

<p>C.I.6. Prepoznaje ovovremene izazove za mlade.i analizira načine odgovora na njih.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava primjenu vjeru u svakodnevnicu. • Analizira slobodno vrijeme (vrijednost slobodnog vremena, načine korištenja slobodnog vremena i vlastiti odnos prema slobodnom vremenu). • Identificira ovovremene izazove za mlade i odgovara na njih u skladu s učenjem islama.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>TZP-2.2.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>VJERA U SVAKODNEVNICI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slobodno vrijeme i izazovi mladosti 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na ovovremene izazove i načine odgovora na njih.</p>	
<p>C.I.7. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja. • Analizira trendovske tokove kulture odijevanja. • Vrednuje trendovske tokove kulture odijevanja iz ugla islama i djeluje u skladu s vjerskom dimenzijom kulture odijevanja.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.1.2 DHP-1.2.1</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Pristojnost u odijevanju 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na vjersku dimenziju odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.</p>	
<p>C.I.8. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama. • Prikazuje islamsku kulturu kao kulturu koja promovira zdravu ishranu na temelju učenja Kur'ana i Sunneta.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-1.3.3 TZP-2.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Halal ishrana – izvor zdravlja 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na promoviranje zdrave ishrane u kontekstu islamske kulture.</p>	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.I.1. Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira i opisuje pojmove hilafet i halifa. • Objasnjava mjesto i ulogu islamske države u historiji čovječanstva. • Razlikuje pravedne halife i stavlja ih u odnos s vremenom u kome su djelovali. • Navodi vrijednosti vođe i bira vođu prema vrijednostima pravednih halifa.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-3.0.2
Ključni sadržaji	
DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA	
<ul style="list-style-type: none"> • Državno uređenje i period pravedne vladavine 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene demokratskim vrijednostima na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama. Potrebno je pred učenike postaviti zadatke koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog razdoblja, upoređivanje svakog od razdoblja, viđenje značaja svakog od razdoblja i prepoznavanje vrijednosti vođe.</p>	
D.I.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira dijalog kao obilježje islama. • Interpretira upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga. • Djeluje u komunikaciji prema uputama Kur'ana i Sunneta.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
ISLAM I KULTURA DIJALOGA	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam vjera dijaloga 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuju se aktivnosti kojima će se radi kvalitetne kulture dijaloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijati svjesnost i razumijevanje sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi; - uvažavati karakteristične crte društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja i sl.); - uvažavati lijepo ponašanje (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, i sl.); - uvažavati razlike u jezičkim registrima (nivoi formalizma); - konstruktivno komunicirati i poštivati u društvenim situacijama, i međusobnoj komunikaciji, a sve u skladu s islamskim učenjem. 	
D.I.3. Objasnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.10.2 učenik upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.I.2.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Identične preporuke date za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.I.2.</p>	

2. razred /70 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.1. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše.	<ul style="list-style-type: none"> Razumije duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka. Analizira antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja. Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. Interpretira nužnost uspostavljanja harmonije između duhovnog i materijalnog na putu zadovoljenja potreba. Analizira vlastitu materijalnu i duhovnu realnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Potrebe čovjeka <p>ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> Čovjek – biće duha i tijela Harmonija između duhovnog i materijalnog 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, međupredmetno povezivanje i korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.II.1. se može ostvariti različitim oblicima rada kroz poticanje razvoja znanja o sebi i razvijanja uvažavanja harmonije između duhovne i materijalne dimenzije ličnosti u ostvarenju individualiteta kao najvišeg obilježja „ljudske prirode“.</p> <p>Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja u cilju što uspješnijeg odgojnog djelovanja; analizu potreba čovjeka (fizioloških potreba, potreba za sigurnošću, pripadanjem i ljubavlju, poštovanjem i samoaktualizacijom ličnosti); osvještavanje činjenice da je nesmetan razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba; suštinu čovjekove potrebe za vjerom i vjerovanjem i odnosom čovjeka i vjere; tok vođenih promjena u odgoju osjećajnosti od početne osjetljivosti, preko reagiranja, pa do doživljaja zadovoljstva, što je krajnji cilj odgoja u vjeri, zadovoljstvo Allahom, dž. š., i Njegovom odredbom; uspostavljanje harmonije između materijalnog i duhovnog u svakodnevnom životu. 	
A.II.2. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. Opisuje pojam identiteta i propituje elemente koji utječu na njegov razvoj s posebnim osvrtom na utjecaj vjere. Preporučuje prakticiranje i življenje vjere.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<p>ČOVJEK I VJERA</p> <ul style="list-style-type: none"> Potrebe čovjeka Razvijanje identiteta Practiciranje i življenje vjere 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. važno je osvijestiti ulogu islama u životu pojedinca radi lakšeg razumijevanja svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života.</p>	
<p>A.II.3. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon griješenja a kajanje i izvinjenje u griješenju prema čovjeku.</p>	<p>Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.II.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisuje pojmove grijeh i tevbu – pokajanje. • Analizira čovjeka kao biće sklono griješenju, ali i pokajanju za učinjeni grijeh. • Obrazlaže razliku između Ademovog i Iblisovog pristupa grijehu i pokajanju. • Kategorizira grijehe i posljedice koje grijesi povlače za sobom.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
<p>ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čovjek – biće duha i tijela • Harmonija između duhovnog i materijalnog • Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored datih preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje umijeća raspoznavanja dobra, preko kreiranja ambijenta za dobro, pa činjenja dobra kao kontinuiteta rasta u vjeri do ukupne islamske profiliranosti koju osoba svjedoči kvalitetom življenja u svojoj zajednici; - uvažavanje učeničkih znanja i poimanja grijeha; - sistematska podjela grijeha na teške, velike i male, te u skladu s njom osvješćivanje fizičke i duhovne tjeskobe koja obuzima čovjeka nakon počinjenog grijeha; - ispitivanje životnih potreba i njihovo ostvarivanje bez griješenja; - osvješćavanje utjecaja grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka; - unapređivanje svijest o značaju svakodnevnog pokajanja za učinjene grijehe i izvinjenja ljudima. 	
<p>A.II.4. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s. predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svjetovima. • Identificira vrijednosti i značaj Poslanikove, a.s., porodice. • Opisuje pojam ehli-bejta i odnos prema njemu. • Analizira porodični i društveni život Muhammeda, a.s. • Vrednuje vlastitu ljubav prema Muhammedu, a.s., u odnosu ljubavi prema prema drugim ljudima i božijim stvorenjima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<p>MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muhammed, a.s., milost svjetovima • Porodični i društveni život Muhammeda, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svim svjetovima, Muhammedovu, a.a., porodicu i odnos prema njoj, njegov porodični i društveni život u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke a s ciljem ukazivanja na njegov svezremenski značaj.</p>	

<p>A.II.5. Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ulogu čovjeka na Zemlji, njegovu misiju i svrhu života. • Obrazlaže odakle dolazimo i kuda idemo nakon ovog prolaznog života. • Formulira viziju i misiju vlastitog života i upoređuje je s učenjem islama. • Podržava življenje u okviru islamskih vrijednosti.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.3.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>ŽIVOT I VJERA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tajna i svrha života • Vizija i misija vlastitog života 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda različitim oblicima rada kojima će se istaknuti središnja refleksija na Kur'ansko definiranje uloge čovjeka na Zemlji, tajnu i svrhu života, prepoznavanje vizije i misije života, podržavanje življenja u okviru islamskih vrijednosti u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
<p>A.II.6. Uspoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje čovjeka kao slobodno biće koje ima mogućnost izbora. • Objašnjava odnos mogućnosti izbora i odgovornosti. • Povezuje Allahovu pravdu i čovjekovu slobodu. • Identificira utjecaj medija na ljudsku slobodu. • Vrednuje vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>ISLAM I SLOBODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Islamsko poimanje slobode i odgovornosti • Mediji i sloboda 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost slobodne volje i slobode; - formuliranje pojma slobode koja nije proizvoljno individualno socijalno funkcioniranje bez ikakvih granica jer je sloboda bez granica anarhija u kojoj je sve dopušteno; - prosuđivanje slobode kao osnovnog ljudskog prava u određenim životnim situacijama koristeći postupnost tako da učenici uoče vezu: postupak – navika – karakter – sudbina; - ajete, hadise i izreke koje govore o slobodi i odgovornosti radi njihovog dovođenja u vezu sa svakodnevnim situacijama; - predstavljanje različitih prostora slobode i odgovornosti: u odnosu prema sebi, prema drugom...; - analiziranje utjecaj medija na slobodu ljudi; - osvještavanje uloge slobodne volje u životu i odgovornosti za vlastite postupke. 	

Oblast: B/Islam - praktikanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.1. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu kojaproizlazi iz grijeha.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi ishoda za odgojno-obrazovne ishode A.II.1. i A.II.3. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje vrste grijeha u islamu i povezuje ih s posljedicama na život čovjeka. • Objašnjava štetu koja proizilazi iz činjenja istih. • Analizira zašto je čovjek sklon griješenju i kako napraviti harmoniju između duhovnog i tjelesnog u granicama dozvoljenog. • Analizira vlastiti odnos prema grijesima.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Harmonija između duhovnog i materijalnog • Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda, pored preporuka datih za navedene sadržaje u odgojno-obrazovnim ishodima A.II.1. i A.II.3., preporučuje se poseban osvrt na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sklonosti čovjeka ka griješenju; - tjelesne i duhovne posljedice koje grijesi ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka; - identificiranje najčešćih grijeha kojima su izloženi; - osvješćivanje štetnosti grijeha i značaja jačanja u odupiranju istim. 	
B.II.2. Argumentovano obrazlaže cilj materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou.	<ul style="list-style-type: none"> • Raspravlja o cilju i viziji materijalnog ibadeta zekata. • Utvrđuje cilj i viziju materijalnog ibadeta na lokalnom i globalnom nivou. • Samostalno analizira koristi koje zajednica ima od materijalnog ibadeta vjernika.
Poveznice sa ZJNPP	
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Cilj i vizija zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost cilja i vizije zekata; - prosuđivanje o koristima materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou; - predstavljanje različitih projekata koji su proizašli iz materijalnog ibadeta zekata; - osvješćavanje cilja i vizije zekata na lokalnom i globalnom nivou, kao i značaja zekata za zajednicu muslimana. 	
B.II.3. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.	<ul style="list-style-type: none"> • Upoređuje svrhu i značaj određenih ajeta i hadisa. • Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.2 POO-2.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Prilikom analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajete i hadise iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog su u skladu sa svim preporukama danim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.</p>	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.1. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava pojam zajednice u islamu. • Analizira odnos zajednice, ibadeta i same čovjekove prirode. • Identificira čovjeka kao graditelja džemata, zajednice i ummeta općenito. • Navodi i analizira ajete i hadise koji govore o vrijednosti i značaju zajednice. • Identificira posljedice i pogubnost napuštanja zajednice. • Analizira medinsku zajednicu. • Identificira ulogu džemata u zajednici. • Analizira vlastiti odnos prema zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.3.1
Ključni sadržaji	
MUSLIMANSKA ZAJEDNICA	
<ul style="list-style-type: none"> • Kur'an i hadis o zajednici • Čovjek graditelj zajednice • Uloga džemata u zajednici 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje pojmova zajednica, džemat, ummet; - analizu ajeta i hadisa koji govore o zajednici; - odgovornost za stanje zajednice kojoj pripadaju; - značaj zajednice za život i zadovoljenje potreba; - značaj vlastitog doprinosa unapređenju zajednice; - razvijanje interesa za doprinos u vlastitoj zajednici (porodici, džematu, odjeljenju, društvu općenito); - osvještavanje do čega može dovesti napuštanje zajednice ili pasivan odnos prema njoj; - osposobljavanje mladih za aktivan život u zajednici zasnovan na principima islama. 	
C.II.2. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjeka kao biće zajednice koje živi i djeluje u društvu koje ga okružuje. • Prepoznaje i objašnjava razlike između ljudi kada su u pitanju njihove fizičke, duhovne i spolne potrebe. • Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti. • Vrednuje vlastiti odnos prema drugima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.1. preporučuje se refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificiranje predrasuda koje se nameću; - naglašavanje da prema učenju islama svi imaju ista prava i obaveze, kao i da niko od ljudi nema prednost pred Bogom izuzev u bogobožnosti; - uspoređivanje ravnopravnosti u islamu s različitim civilizacijama i učenjima. 	

<p>C.II.3 .Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na temelju ajeta i hadisa objašnjava odnos islama prema drugim i drugačijim. • Analizira značaj kulture dijaloga. • Prepoznaje elemente kulture dijaloga u vlastitoj kulturi i kulturama drugih. • Vrednuje vlastitu kulturu dijaloga.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2 POO-2.2.4</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja dijaloga na temelju islamskog učenja; - prihvatanje tolerancije i suživota s pripadnicima drugih nacija i konfesija; - poticanje prepoznavanja univerzalnih ljudskih vrijednosti koje dijele svi ljudi; - njegovanje kulture dijaloga kao vrijednosti koja izdiže iznad uskih i sebičnih interesa. 	
<p>C.II.4. Otkrivaznačaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava smisao ibadeta. • Prepoznaje svako dobro djelo u ime Boga kao ibadet. • Identificira značaj ibadeta u životu čovjeka. • Prihvata istrajnost u ibadetu radi postizanja Božije milosti. • Rad i zalaganje prihvata kao vid ibadeta. • Analizira vlastiti odnos prema ibadetu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-2.1.2 DHP-1.1.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>SMISAO IBADETA</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Značaj ibadeta u životu vjernika • Istrajnost u ibadetu • Rad je ibadet 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanja smisla i značaja ibadeta; - razmišljanje o ibadetu u svakodnevnim poslovima; - razvijanje interesovanja za svakodnevnim ibadetom; - vrednovanje rada i ibadeta; - razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, svjesne značaja ibadeta u životu vjernika. 	
<p>C.II.5. Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s pokazateljima za sve odgojno-obrazovne ishode islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-2.1.1 POO-2.1.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Svi sadržaji islamske vjeronauke za drugi razred srednje škole.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju identiteta i temeljnih postulata interkulturalnog odgoja, ljudskog dostojanstva i slobode za uspješnu integraciju u društvo.</p>	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.II.1. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Pronalazi mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s. • Analizira stavove i mišljenja drugih o Muhammedu a.s. • Prikazuje njihov utjecaj na formiranje odnosa prema islamu i muslimanima u svijetu. • Analizira vlastito mišljenje i stav o Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Drugi o Muhammedu, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s., iz različitih vremenskih razdoblja, a u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p> <p>Važno je razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svezvremenski značaj.</p>	
D.II.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima datim u razradi ishoda za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.</p> <p>Važno je kontinuirano podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima.</p>	
D.II.3. Prepoznaje razliku između Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje period Pravednih halifa. • Opisuje periode dinastije Emevija i Abasija. • Upoređuju preiod Pravednog hilafeta i dinastija. • Identificira vrijednosti i nedostatke Pravednog hilafeta i dinastija.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
<p>POVIJEST ISLAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dinastija Emevija • Islam u Španiji i Siciliji • Dinastija Abasija 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje vremenskog razdoblja Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija; - izdvajanje najznačajnijih obilježja svakog razdoblja; - upoređivanje svakog od razdoblja; - osvještavanje značaja svakog od razdoblja. 	

<p>D.II.4. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svom naslijeđu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje dolazak i širenje islama u Evropi. • Objašnjava utjecaj islama na renesansu. • Navodi doprinose islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu. • Analizira odnos prema vlastitoj kulturi i civilizaciji.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2 GRO-1.2.3 DHP-1.2.1</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.II.3.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretaciju širenja islama u Evropi; - prikazivanje utjecaja islama na renesansu; - identificiranje doprinosa islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu; - osvještavanje značaja gradnje identiteta u vlastitoj kulturi i tradiciji. 	
<p>D.II.5. Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje načine susretanja islama s drugim kulturama. • Identificira odnos islama prema drugim kulturama na primjerima Jerusalema, Španije i Indonezije. • Prikazuje širenje islama kroz razmjenu kulturno-civilizacijskih vrijednosti. • Objašnjava kako je islam oplemenio druge kulture. • Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-5.2.3 DHP-2.2.1 PDHP-2.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Susret islama s drugim kulturama • Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.3. 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda D.II.6. preporučuje se isticanje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara; - najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima; - identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerijja al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (npr. matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija); - identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, znanosti i kulture. 	
<p>D.II.6. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira odnos islama prema drugim kulturama. • Argumentovano prikazuje oplemenjivanje drugih kultura pod utjecajem islama. • Promovira značajnu ulogu islama u razvoju kulture i civilizacije. • Analizira povezanost tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-5.2.2 POO-5.2.3</p>

Ključni sadržaji

Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.5.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:

- prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju;
- analiza odnosa islama prema drugim kulturama;
- prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture ali i civilizacije općenito;
- osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije;
- osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

3. razred /60 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te uspoređuje monoteističke religije.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje razloge vjerovanja. • Navodi i opisuje različita vjerovanja. • Prikazuje život u vjeri. • Uspoređuje vjeru i religiju, vjerovanje i religioznost. • Identificira jedinstveno porijeklo vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvo različitih manifestacija religija. • Stavlja u odnos monoteističke religije. • Vrednuje vlastiti odnos prema vjeri.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<p>ŽIVJETI VJERU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zašto vjerujemo • Vjera je jedna, a religija je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Obzirom da mladi u ovoj dobi sve više promišljaju i propituju, uspoređuju i formiraju ličnu ideologiju tražeći značenje, uočavaju nesklad između onoga što se govori i onoga što se radi, propitivanje o Bogu, koje sve više poprima moralne i etičke osobine, može rezultirati smanjenjem zanimanja za vjeru. Kako ne bi došlo do smanjenja zanimanja za vjeru, potrebno je vjeronaučnim sadržajima pružiti adekvatne odgovore koje traže mladi ovog uzrasta. U cilju razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja života u vjeri; - razumijevanje potrebe za vjerovanjem; - razumijevanje jedinstvenog porijekla vjerovanja u Jednog Boga; - analiziranje različitih manifestacija religija; - prikazivanje odnosa vjere i religije, vjerovanja i religioznosti; - identificiranje i razvijanje vjerovanja na temeljima islamskog učenja. 	
A.III.2. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira vjerovanje kao sastavni dio života. • Vrednuje utjecaj vjere na razvoj samopouzdanja i samopoštovanja. • Analizira odnos vlastite osobnosti i vjerovanja.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navđenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.1. • Živi islam – život sa svrhom 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika. Poželjno je da nastavnik istakne središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje životnih situacija u kojima je vjera dala dodatni motiv za uspjeh; - razumijevanje uloge vjere u razvijanju osobnosti, - osvještavanje svrhe života; - identificiranje snage živog islama. 	

<p>A.III.3. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana i obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava društveni kontekst objave Kur'ana. • Identificira svrhu objave Kur'ana. • Analizira prikaz čovjeka u Kur'anu. • Prikazuje ulogu i značaj Kur'ana u svom životu. • Stavlja u odnos aktuelni društveni kontekst i Kur'an. • Navodi i opisuje mudžize Kur'ana. • Navodi i objašnjava istine spomenute u Kur'anu koje je potvrdila nauka. • Analizira određene ajete koji govore o savršenstvu Kur'ana. • Prikazuje savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-2.1.2 DHP-3.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kur'an – radosna vijest • Čovjek u Kur'anu • Kur'an u mom životu • Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje univerzalnosti kur'anskih poruka; - razumijevanje smisla i značaja Kur'ana; - prikazivanje Kur'ana kao radosne vijesti za čovječanstvo; - analiziranje prikaza čovjeka u Kur'anu; - analiziranje kur'anskih poruka u kontekstu aktuelnih dešavanja; - poticanje na bliskost i primjenjivost Kur'ana; - osvještavanja značaja Kur'ana u životu vjernika; - prikazivanje Kur'ana kao mudžize; - analiziranje istina spomenutih u Kur'anu a koje je potvrdila nauka; - identificiranje ajeta koji govore o savršenstvu Kur'ana; - identificiranje različitih dimenzija nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu. 	
<p>A.III.4. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevrijedno nešto odlučio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upoređuje slobodnu volju i sudbinu. • Identificira prilike u kojima je vlastitom odlukom uticao na određene događaje u životu. • Analizira slobodu izbora i odgovornost. • Identificira predanost Bogu kao vrhunac slobode. • Podstiče na dobro i osuđuje zlo. • Prihvata granice koje je utvrdio islam. • Analizira vlastiti odnos prema slobodi i odgovornosti.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>KMP-1.2.3 KMP-1.2.4</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>SLOBODA I ODGOVORNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predanost Bogu kao vrhunac slobode • Podsticanje dobra i osuđivanje zla • Granice slobode u savremenom svijetu 	

Preporuke za ostvarenje ishoda
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost slobodne volje, slobode i odgovornosti; - razumijevanje predanosti Bogu kao vrhunca slobode; - analiziranje povezanosti vlastitih odluka i životnih dešavanja; - osvještavanje snage dobra i pogubnosti zla; - prikazivanje granica slobode u savremenom svijetu; - razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koje prave; - osvještavanje slobode i odgovornosti.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.1. Obrazlaže islam kao život sa svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira islam kao sistem života. • Prosuđuje svrhu života i povezuje je s životom u islamu. • Vrednuje vlastiti život u odnosu na živi islam.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje praktikovanja islama.	
B.III.2. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve.	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u Jednog Boga i djeluje u skladu s njom. • Postavlja životne ciljeve u skladu s islamskim učenjem. • Procjenjuje svoje ciljeve i praktikovanje vjere. • Organizira i izvršava obaveze u skladu s islamskim dužnostima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Zašto vjerujemo • Predanost Bogu kao vrhunac slobode 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke radi razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti mladih.	
B.III.3. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i dužnosti koje iz toga proizilaze.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjeka kao slobodno biće koje dobrovoljno pristaje na robovanje jedino Bogu. • Prihvata prava i dužnosti koje se zasnivaju na robovanju Bogu. • Stavlja u odnos robovanje Bogu i robovanje strastima. • Analizira vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.4.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.III.4. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje značaja čuvanja slobode, odbacivanja robovanja strastima i prihvatanja robovanja Uzvišenom Bogu kao vrhunca slobode.	
B.III.4. Vršiti proračun zekata za različite kategorije imovine i različite iznose.	<ul style="list-style-type: none"> • Raščlanjuje imovinu na koju se daje zekat. • Objasnjava osnove proračuna zekata. • Vršiti proračun zekata uz pomoć aplikacije „Zekat kalkulator“ za različite kategorije imovine i različite iznose. • Analizira vlastiti odnos prema zekatu i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.3.2 KMP-1.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Proračun zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasificiranje imovine na koju se daje zekat; - pojašnjavanje osnova proračuna zekata; - vježbanje proračuna zekata uz pomoć „Zekat kalkulatora“; - osvještavanje obaveze tačnog proračuna zekata i pogrešnog proizvoljnog pristupa izdvajanju zekata. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.1. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira svoja obilježja kao blagodati i dar od Boga. • Objasnjava originalnost čovjeka u odnosu na sva ostala bića i vlastitu originalnost u odnosu na druge ljude. • Prihvata vlastitu individualnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-1.1.1 TZP-1.1.2
Ključni sadržaji	
BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH	
<ul style="list-style-type: none"> • Biti originalan 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje originalnosti svakog pojedinca kao blagodati Božije i osvještavanje značaja očuvanja vlastite originalnosti uz uvažavanje tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i Evropskom ambijentu.</p>	
C.III.2. Objasnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore.	<ul style="list-style-type: none"> • Prikazuje primjenu morala u svakodnevici. • Identificira značaj islamskog morala. • Analizira značaj moralnih uzora u životu. • Identificira različite moralne izazove za mlade danas. • Predlaže kako biti moralan u skladu s islamskim učenjem. • Analizira vlastitu moralnost i prihvata moralne uzore u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1

Ključni sadržaji	
ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU	
<ul style="list-style-type: none"> • Osnove islamskog morala • Značaj moralnih uzora • Kako biti moralan danas 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će se istaknuti središnja refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja prisutnosti morala u svakodnevnicima; - prikazivanje značaja islamskog morala; - analiziranje utjecaja Muhammeda, a.s., na moral muslimana; - razvijanje svijesti o stalnoj izloženosti moralnim izazovima i značaju vjere u jačanju moralnosti; - primjenu islamskog morala u svakodnevnicima; - razvijanje moralnosti. 	
C.III.3. Analizira i prihvata islamsku etiku rada.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje odnos islama prema radu. • Objašnjava islamsku etiku rada. • Upoređuje rad s ibadetom. • Vrednuje vlastiti odnos prema radu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamska etika rada 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje smisla i značaja rada u islamu; - razvijanje interesovanja za svakodnevnim radom i privređivanjem; - primjenu islamske etike rada u različitim profesijama; - razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu. 	
C.III.4. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi odgojno-obrazovnog ishoda D.III.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos položaj i prava žene i muškarca u islamu. • Identificira uzroke iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici. • Vrednuje vlastiti odnos prema položaju žene u islamu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
ŽENA U ISLAMU	
<ul style="list-style-type: none"> • Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda • Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.1.</p>	

<p>C.III.5. Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formulira i objašnjava razlike između spolova kada su u pitanju njihove duhovne i tjelesne potrebe. • Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti. • Razumije puninu odnosa između muškarca i žene u skladu s učenjem islama. • Vrednuje vlastiti odnos prema drugom spolu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>BRAK I PORODICA U ISLAMU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izazovi upoznavanja bračnog druga • Islamski pogled na brak 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.4. uz pojačanu refleksiju na promoviranje jednakosti među spolovima.</p>	
<p>C.III.6. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i objašnjava prave vrijednosti kod izbora bračnog druga na osnovu savjeta Muhammeda, a.s. • Obrazlaže moralne granice prilikom upoznavanja i biranja bračnog druga. • Analizira vlastiti odnos prema upoznavanju suprotnog spola radi zasnivanja bračne zajednice.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.5.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke istaknuti središnju refleksiju na osvještavanje načina upoznavanja suprotnog spola u granicama moralnosti radi izbora bračnog druga.</p>	
<p>C.III.7. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene, susretanje ljubavi, međusobno uvažavanja i poštivanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira islamski pogled na brak. • Objašnjava brak kao zajednicu muškarca i žene koji imaju svoja prava i obaveze. • Interpretira smisao i svrhu braka. • Analizira dužnosti i obaveze bračnih drugova.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamski pogled na brak 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja bračne zajednice u kontekstu Poslanikovih, a.s., riječi; - razvijanje interesovanja za sklapanje braka u skladu s islamskim učenjem; - analiziranje prava i obaveza u bračnoj zajednici; - prikazivanje bračne zajednice u kojoj se susreću ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje. 	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.III.1. Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatizda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.).	<ul style="list-style-type: none"> Analizira ulogu žene, iz ugla islamskog učenja, u odgoju, kulturi i društvu. Identificira časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatizda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.). Povezuje ženu s uspjehom islamskog društva kroz historiju. Prikazuje doprinos žena ukupnoj kulturno-civilizacijskoj historiji islama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se stavljanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - identifikiranje predrasuda o položaju žene u islamu; - osvještavanje jednakosti u pravima i obavezama pred Bogom; - prikaz uloge i značaja koji se daje ženi u islamu; - analiziranje doprinosa istaknutih primjera muslimanskoj zajednici i ljudskom rodu; - upoređivanje ravnopravnosti spolova u različitim civilizacijama i učenjima; - prikazivanje položaja žene danas. 	
D.III.2. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje dolazak i širenje islama u Bosni i Hercegovini. Identificira doprinos islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine. Analizira ulogu i značaj vakufa u Bosni i Hercegovini. Identificira potrebu pripadanja islamskoj zajednici i djelovanja za doborbit Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Identificira utjecaj islama na oblikovanje identiteta Bošnjaka. Identificira identitet Bošnjaka kao zasebnu cjelinu u islamskom ummetu. Objašnjava posebnosti bošnjačkog identiteta u okviru evropskog kulturnog miljea.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI	
<ul style="list-style-type: none"> Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini Uloga i značaj vakufa Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje širenja islama u Bosni i Hercegovini; - prikazivanje utjecaja islama na kulturu u Bosni i Hercegovini; - identifikiranje doprinosa islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine; - osvještavanje uloge i značaja vakufa u Bosni i Hercegovini za razvoj ekonomije, obrazovanja, infrastrukture, duhovnosti, kulture i društva općenito; - odgajanje u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama; - razumijevanje konteksta nastanka i razvoja islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja islamske zajednice u očuvanju islama i kulturno-historijskog naslijeđa u Bosni i Hercegovini. 	

D.III.3. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja značaj vakufa za pojedinca i zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod D.III.2.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Uloga i značaj vakufa 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.2.	
D.III.4. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje strukturu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Identificira i analizira značaj odgojno-obrazovnih institucija islamske zajednice. Navodi načine doprinosa islamskoj zajednici. Analizira vlastiti odnos prema Islamskoj zajednici u BiH.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje načina organizacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - analiziranje značaja odgojno-obrazovnih institucija u okviru islamske zajednice; - prepoznavanje načina doprinosa radu Islamske zajednice; - aktivno djelovanje u okviru zajednice. 	

ZANIMANJA IV STEPENA

1. razred /70 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>A.I.1. Opisuje razvoj vjere zajedno s razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira blagodati uz koje čovjek ostvaruje svoju ljudskost i ima prednost nad melecima. • Analizira islam kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru i prihvata ga kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode. • Upoređuje misije Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvratanje od zla kao zajedničko i razlike u pogledu zakona i uputa. • Objasnjava kontinuitet vjerovanja u Jednog Boga i dopunjavanje objavljenog Zakona na temeljima tevhide.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
<p>OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera • Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. • Vjera u Boga je jedna, a zakona je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znanstvenosti za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.I.1. se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - retrospektivu prikaza odabranih Allahovih poslanika uz isticanje zajedničke niti njihovog poslanja; - analizu (individualno, u paru, grupno ili u formi debate ili diskusije) hadisa: „Najbolji vid predanosti Bogu jeste stjecanje znanja“; - osvještavanje činjenice da je u povijesti čovjeka samo jedna vjera, koja je ovisno od socijalno-povijesnog konteksta imala primjerene norme, standarde i zakone, a uvijek bila vjera u Jednog Boga – zajednički korijeni monoteističkih religija. 	
<p>A.I.2. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu s izazovima života.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira i prihvata temelje imana. • Obrazlaže tevhid kao temelj islama koji u čovjeku formira najviši stepen samopoštovanja. • Analizira vjerovanje u duhovna bića, objave, poslanstvo, vječnost i slobodnu volju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2
Ključni sadržaji	
<p>TEMELJI IMANA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića • Objave i poslanstvo • Vječnost i slobodna volja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda odgovarajući primjeri trebaju jasno demonstrirati ključne sadržaje kako bi učenici mogli uočiti važnost imanskih šarta u razumijevanju vlastitog odnosa prema njima (poželjno je davati individualne i grupne projektne zadatke kojima se mogu identificirati stavovi učenika o</p>	

imanskim šartima u cilju usmjeravanja i pravilnog razumijevanja imanskih šarta kao i djelovanja u skladu s njima).	
A.I.3. Povezuje temelje vjerovanja s životom i određuje svoje prioritete prema njima.	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u imanske šarte i djeluje u skladu s njima. • Procjenjuje vlastiti iman i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.	
A.I.4. Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava – vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kada i kader.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava islam kao vjeru koja je unutarnji i neodvojivi dio same prirode čovjeka putem koje čovjek pokazuje predanost Jednom Bogu i povratak iskonskoj, prvobitnoj Istini koja je bit svake Božije objave. • Razlikuje pojmove monoteizam, politeizam i ateizam. • Objasnjava pojmove objava – vahj i sunnet kao i njihov značaj u očuvanju izvornog učenja. • Analizira pojmove: meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kada i kader.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2 HIS-2.0.2 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Objava • Historija Kur'ana i njegov sadržaj • Sunnet – drugi izvor islama • Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića • Objave i poslanstvo • Vječnost i slobodna volja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objavu – vahj, sunnet, meleke, Sudnji dan, slobodnu volja, kada i kader u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.	
A.I.5. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svrhu silaska i opći sadržaj Objave. • Analizira historijski kontekst objave Kur'ana i stavlja ga u odnos sa sadržajima Kur'ana. • Razlikuje izvore islama. • Objasnjava načine dostavljanja Objave.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
OČUVANJE IZVORNOG UČENJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Objava • Historija Kur'ana i njegov sadržaj • Sunnet – drugi izvor islama 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o očuvanju izvornog učenja i razvijanje uvažavanja poruka, propisa i savjeta sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postepeno i sistematično uvođenje učenika u razumijevanje smisla objave i značaj Kur'ana i Sunneta; - razvijanje interesovanja učenika za novim saznanjima o Kur'anu i Sunnetu; - kreiranje elementarnog uvoda u poznavanje Hadisa; - projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati odabrane teme iz Kur'ana i Sunneta; - analizu rezultata projektnih zadataka s akcentom na primjenu Kur'ana i Hadisa u životu muslimana danas; - akcentiranje do čega može doći pri pogrešnoj interpretaciji Kur'ana i Hadisa; - izradu individualnog učeničkog izvještaj o tome šta su sve znali o Kur'anu i Hadisu prije, a šta su novo naučili, te kakve su sada njihove predstave o Božijoj Objavi općenito. 	
<p>A.I.6. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama, analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom te djeluje u skladu s njima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira ulogu Kur'ana i Sunneta u argumentovanju učenja islama. • Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom te djeluje u skladu s njima.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.2.4</p>
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5, s tim da će se kod analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajeti i hadisi iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5</p>	
<p>A.I.7. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata sebe i svijet u kome živi kao djelo Božije. • Analizira naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka. • Djeluje u skladu s ulogom „halife na Zemlji“.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.3.2</p>
Ključni sadržaji	
<p>ALLAH JE STVORITELJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naučni i Kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se utvrđivanje predznanja učenika s ciljem primjerenijeg dimenzioniranja nastavnog sadržaja i kvalitetnijeg uključivanja učenika, planiranja i realiziranja nastave. Poželjno je da se iskoristi i usmjeri učenička okupiranost za neka područja nauke, te da se podijele odgovarajući individualni zadaci iz ovog predmetnog područja u cilju razjašnjavanja dileme da li je naučno sve objašnjivo. Nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.</p>	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>B.I.1. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata islamske dužnosti kao stupove islama koji snažno i sveobuhvatno kultiviraju i oplemenjuju čovjeka kao pojedinca. • Vrednuje islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.2.4 DHP-4.1.1</p>

Ključni sadržaji	
<p>TEMELJI ISLAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šehadet – Stablo islama • Radost u namazu • Post – Put do uspjeha • Svrha davanja zekata • Hadždž – Vrhunac bogobožnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere; - analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata; - prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“; - analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata; - interpretiranje hadža kao vrhunca bogobožnosti vjernika; - poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti. 	
<p>B.I.2. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira islamske dužnosti na način da izdvaja smisao njihovog izvršavanja i objašnjava kontinuitet i snažnu vezu među njima. • Povezuje islamske dužnosti sa životom. • Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.1.1 GRO-1.1.2</p>
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.</p>	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>C.I.1. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu i prihvata islam kao nužnu potrebu duše.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira islam kao predanost vjernika Bogu i prikazuje je kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru. • Prihvata islam kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1</p>

Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Personalizaciju znanja kod učenika o predanosti Bogu u islamu i razvijanje njegovih vještina moralnog i etičkog prosuđivanja potreba duše, nastavnik treba poticati osmišljavanjem i provođenjem različitih aktivnosti u koje je učenik uključen, a prvenstveno kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje izvan škole stvarajući pozitivne promjene u zajednici.	
C.I.2. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava prirodu kao savršeno djelo Božijeg stvaranja i ulogu čovjeka kao namjesnika Božijeg u njenom očuvanju. • Analizira značaj islama u duhovnom i moralnom vođenju čovjeka putevima zaštite prirode, kao mjestu na kome se očituje Božanska Milost, Moć i Život, i razvijanju svijesti kod vjernika o njihovoj odgovornosti za prirodu. • Razvija svijest o vodi kao o jednoj od najznačajnijih blagodati Božijeg stvaranja kojom se upotpunjuje vjerovanje, oplemenjuje svijet i uljepšava život.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.1.3 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
ISLAM I EKOLOGIJA	
<ul style="list-style-type: none"> • Čovjek i ekologija • Vjera i zaštita prirode • Voda – izvor i blagodat života 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene ekološkim problemima s kojima se svakodnevno susreću u vlastitom okruženju. Ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, kao i ishodima drugih nastavnih predmeta koji tretiraju pitanje ekologije, i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Sklad u prirodi se može realizirati na veliki broj metodskih varijanti. Preporučuje se segmentno analiziranje besprijekornog skladnog funkcioniranja i ravnoteže u prirodi kroz: sklad u zemlji, sklad na zemlji (biljni i životinjski svijet), sklad u vodi, sklad u zraku, sklad u kosmosu, sklad u ljudskom organizmu i sl.</p> <p>Aktivnosti, koje se mogu organizirati i u obliku terenskog rada, treba provesti na način da motiviraju učenike na redovno praćenje pouzdanih izvora te vrednovanje načina na koje pojedinci, društvo, institucije i vlast reagiraju na primjere narušavanja prirode i životne sredine i primjere razvijanja ekološke svijesti. Bitno je osvijestiti učenike o važnosti vode koja oživljava zemlju i oplemenjuje materijalni svijet Božijom Milošću i brige o njoj s posebnim osvrtom na vodna bogatstva Bosne i Hercegovine.</p>	
C.I.3. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira i razmatra ekološke probleme, te procjenjuje svoj odnos prema njima. • Prihvata duhovna, etička i moralna načela islama za odgovorniji, racionalniji i pažljiviji odnos prema životnoj sredini i njenim blagodatima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-3.3.4

Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.	
C.I.4. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu islama i reaguje na narušavanje harmonije.	<ul style="list-style-type: none"> • Djeluje u skladu s predloženim mjerama za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava. • Primjenjuje ekološku kulturu muslimana, reaguje na narušavanje harmonije i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.1.3 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.	
C.I.5. Objašnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira pojmove moral, moralnost, etika, ahlak i edeb iz ugla islama. • Identificira čovjeka kao moralno biće koje treba da čini dobro i sprečava zlo. • Obrazlaže cilj cjelokupne poslaničke misije Muhammeda, a.s., – usavršavanje morala kod ljudi. • Prihvata dobro kao najvažnije pitanje etike i morala.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3
Ključni sadržaji	
PUT DO ČOVJEKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Čovjek je moralno biće • Muhammed, a.s., uzor moralnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuju se aktivnosti posvećene moralnim i etičkim problemima u svakodnevnicima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i etičkog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje učenika, shodno njegovim mogućnostima, interesovanjima i stavovima, s pojmovima etika i moral, ahlak i edeb i pri objašnjenju istih koristiti primjere iz života Muhameda, a.s., i svakodnevnih životnih situacija u školi, kod kuće, na ulici, vršnjačkim druženjima i sl.; - podsticanje učenika da naučeno o moralu primijene na problem naredbe i zabrane, na pitanje odgovornosti, na pitanje grijeha; - kreiranje pozitivne klime u kojoj će učenici nesputano moći iznositi svoje stavove i mišljenja, te inicirati iznošenje njihovih individualnih iskustava o izdvojenim elementima etike u usmenoj ili pismenoj varijanti. 	
C.I.6. Prepoznaje ovovremene izazove za mlade i analizira načine odgovora na njih.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava primjenu vjeru u svakodnevnicima. • Analizira slobodno vrijeme (vrijednost slobodnog vremena, načine korištenja slobodnog vremena i vlastiti odnos prema slobodnom vremenu). • Identificira ovovremene izazove za mlade i odgovara na njih u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3

Ključni sadržaji	
VJERA U SVAKODNEVNICI	
<ul style="list-style-type: none"> Slobodno vrijeme i izazovi mladosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na ovovremene izazove i načine odgovora na njih.	
C.I.7. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja. Analizira trendovske tokove kulture odijevanja. Vrednuje trendovske tokove kulture odijevanja iz ugla islama i djeluje u skladu s vjerskom dimenzijom kulture odijevanja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Pristojnost u odijevanju 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na vjersku dimenziju odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.	
C.I.8. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaje da islamska kultura promovira zdravu hranu.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama. Prikazuje islamsku kulturu kao kulturu koja promovira zdravu ishranu na temelju učenja Kur'ana i Sunneta.
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.3.3 TZP-2.2.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Halal ishrana – izvor zdravlja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na promoviranje zdrave ishrane u kontekstu islamske kulture.	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.I.1. Objašnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe.	<ul style="list-style-type: none"> Definira i opisuje pojmove hilafet i halifa. Objašnjava mjesto i ulogu islamske države u historiji čovječanstva. Razlikuje pravedne halife i stavlja ih u odnos s vremenom u kome su djelovali. Navodi vrijednosti vođe i bira vođu prema vrijednostima pravednih halifa.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-3.0.2

Ključni sadržaji	
DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA	
<ul style="list-style-type: none"> • Državno uređenje i period pravedne vladavine 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene demokratskim vrijednostima na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama. Potrebno je pred učenike postaviti zadatke koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog razdoblja, upoređivanje svakog od razdoblja, viđenje značaja svakog od razdoblja i prepoznavanje vrijednosti vođe.</p>	
D.I.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira dijalog kao obilježje islama. • Interpretira upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga. • Djeluje u komunikaciji prema uputama Kur'ana i Sunneta.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
ISLAM I KULTURA DIJALOGA	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam vjera dijaloga 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuju se aktivnosti kojima će se radi kvalitetne kulture dijaloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijati svjesnost i razumijevanje sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi; - uvažavati karakteristične crte društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja i sl.); - uvažavati lijepo ponašanje (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, i sl.); - uvažavati razlike u jezičkim registrima (nivoi formalizma); - konstruktivno komunicirati i poštivati u društvenim situacijama, i međusobnoj komunikaciji, a sve u skladu s islamskim učenjem. 	
D.I.3. Objašnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugačijim, te upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.10.2 učenik upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.I.2.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Identične preporuke date za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.I.2.</p>	

2. razred /70 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.1. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše.	<ul style="list-style-type: none"> Razumije duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka. Analizira antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja. Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. Interpretira nužnost uspostavljanja harmonije između duhovnog i materijalnog na putu zadovoljenja potreba. Analizira vlastitu materijalnu i duhovnu realnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Potrebe čovjeka <p>ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> Čovjek – biće duha i tijela Harmonija između duhovnog i materijalnog 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znanosti za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, međupredmetno povezivanje i korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.II.1. se može ostvariti različitim oblicima rada kroz poticanje razvoja znanja o sebi i razvijanja uvažavanja harmonije između duhovne i materijalne dimenzije ličnosti u ostvarenju individualiteta kao najvišeg obilježja „ljudske prirode“.</p> <p>Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja u cilju što uspješnijeg odgojnog djelovanja; - analizu potreba čovjeka (fizioloških potreba, potreba za sigurnošću, pripadanjem i ljubavlju, poštovanjem i samoaktualizacijom ličnosti); - osvještavanje činjenice da je nesmetan razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba; - suštinu čovjekove potrebe za vjerom i vjerovanjem i odnosom čovjeka i vjere; - tok vođenih promjena u odgoju osjećajnosti od početne osjetljivosti, preko reagiranja, pa do doživljaja zadovoljstva, što je krajnji cilj odgoja u vjeri, zadovoljstvo Allahom, dž. š., i Njegovom odredbom; - uspostavljanje harmonije između materijalnog i duhovnog u svakodnevnom životu. 	
A.II.2. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. Opisuje pojam identiteta i propituje elemente koji utječu na njegov razvoj s posebnim osvrtom na utjecaj vjere. Preporučuje prakticiranje i življenje vjere.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<p>ČOVJEK I VJERA</p> <ul style="list-style-type: none"> Potrebe čovjeka Razvijanje identiteta Practiciranje i življenje vjere 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. važno je osvijestiti ulogu islama u životu pojedinca radi lakšeg razumijevanja svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života.</p>	
<p>A.II.3. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon griješenja a kajanje i izvinjenje u griješenju prema čovjeku.</p>	<p>Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.II.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisuje pojmove grijeh i tevbu – pokajanje. • Analizira čovjeka kao biće sklono griješenju, ali i pokajanju za učinjeni grijeh. • Obrazlaže razliku između Ademovog i Iblisovog pristupa grijehu i pokajanju. • Kategorizira grijehe i posljedice koje grijesi povlače za sobom.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
<p>ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čovjek – biće duha i tijela • Harmonija između duhovnog i materijalnog • Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored datih preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje umijeća raspoznavanja dobra, preko kreiranja ambijenta za dobro, pa činjenja dobra kao kontinuiteta rasta u vjeri do ukupne islamske profiliranosti koju osoba svjedoči kvalitetom življenja u svojoj zajednici; - uvažavanje učeničkih znanja i poimanja grijeha; - sistematska podjela grijeha na teške, velike i male, te u skladu s njom osvješćivanje fizičke i duhovne tjeskobe koja obuzima čovjeka nakon počinjenog grijeha; - ispitivanje životnih potreba i njihovo ostvarivanje bez griješenja; - osvješćavanje utjecaja grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka; - unapređivanje svijest o značaju svakodnevnog pokajanja za učinjene grijehe i izvinjenja ljudima. 	
<p>A.II.4. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s. predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svjetovima. • Identificira vrijednosti i značaj Poslanikove, a.s., porodice. • Opisuje pojam ehli-bejta i odnos prema njemu. • Analizira porodični i društveni život Muhammeda, a.s. • Vrednuje vlastitu ljubav prema Muhammedu, a.s., u odnosu ljubavi prema prema drugim ljudima i božijim stvorenjima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<p>MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muhammed, a.s., milost svjetovima • Porodični i društveni život Muhammeda, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svim svjetovima, Muhammedovu, a.a., porodicu i odnos prema njoj, njegov porodični i društveni život u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke a s ciljem ukazivanja na njegov svezremenski značaj.</p>	

<p>A.II.5. Objašnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ulogu čovjeka na Zemlji, njegovu misiju i svrhu života. • Obrazlaže odakle dolazimo i kuda idemo nakon ovog prolaznog života. • Formulira viziju i misiju vlastitog života i upoređuje je s učenjem islama. • Podržava življenje u okviru islamskih vrijednosti.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.3.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>ŽIVOT I VJERA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tajna i svrha života • Vizija i misija vlastitog života 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda različitim oblicima rada kojima će se istaknuti središnja refleksija na Kur'ansko definiranje uloge čovjeka na Zemlji, tajnu i svrhu života, prepoznavanje vizije i misije života, podržavanje življenja u okviru islamskih vrijednosti u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
<p>A.II.6. Uspoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje čovjeka kao slobodno biće koje ima mogućnost izbora. • Objašnjava odnos mogućnosti izbora i odgovornosti. • Povezuje Allahovu pravdu i čovjekovu slobodu. • Identificira utjecaj medija na ljudsku slobodu. • Vrednuje vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>ISLAM I SLOBODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Islamsko poimanje slobode i odgovornosti • Mediji i sloboda 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost slobodne volje i slobode; - formuliranje pojma slobode koja nije proizvoljno individualno socijalno funkcioniranje bez ikakvih granica jer je sloboda bez granica anarhija u kojoj je sve dopušteno; - prosuđivanje slobode kao osnovnog ljudskog prava u određenim životnim situacijama koristeći postupnost tako da učenici uoče vezu: postupak – navika – karakter – sudbina; - ajete, hadise i izreke koje govore o slobodi i odgovornosti radi njihovog dovođenja u vezu sa svakodnevnim situacijama; - predstavljanje različitih prostora slobode i odgovornosti: u odnosu prema sebi, prema drugom...; - analiziranje utjecaj medija na slobodu ljudi; - osvješćavanje uloge slobodne volje u životu i odgovornosti za vlastite postupke. 	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.1. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu kojaproizlazi iz grijeha.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi ishoda za odgojno-obrazovne ishode A.II.1. i A.II.3. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje vrste grijeha u islamu i povezuje ih s posljedicama na život čovjeka. • Objašnjava štetu koja proizilazi iz činjenja istih. • Analizira zašto je čovjek sklon griješenju i kako napraviti harmoniju između duhovnog i tjelesnog u granicama dozvoljenog. • Analizira vlastiti odnos prema grijesima.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Harmonija između duhovnog i materijalnog • Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda, pored preporuka datih za navedene sadržaje u odgojno-obrazovnim ishodima A.II.1. i A.II.3., preporučuje se poseban osvrt na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sklonosti čovjeka ka griješenju; - tjelesne i duhovne posljedice koje grijesi ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka; - identificiranje najčešćih grijeha kojima su izloženi; - osvješćivanje štetnosti grijeha i značaja jačanja u odupiranju istim. 	
B.II.2. Argumentovano obrazlaže cilj materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou.	<ul style="list-style-type: none"> • Raspravlja o cilju i viziji materijalnog ibadeta zekata. • Utvrđuje cilj i viziju materijalnog ibadeta na lokalnom i globalnom nivou. • Samostalno analizira koristi koje zajednica ima od materijalnog ibadeta vjernika.
Poveznice sa ZJNPP	
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Cilj i vizija zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost cilja i vizije zekata; - prosuđivanje o koristima materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou; - predstavljanje različitih projekta koji su proizašli iz materijalnog ibadeta zekata; - osvješćavanje cilja i vizije zekata na lokalnom i globalnom nivou, kao i značaja zekata za zajednicu muslimana. 	
B.II.3. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.	<ul style="list-style-type: none"> • Upoređuje svrhu i značaj određenih ajeta i hadisa. • Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.2 POO-2.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Prilikom analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajete i hadise iz svih nastavnih područja islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog su u skladu sa svim preporukama danim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.</p>	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.1. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava pojam zajednice u islamu. • Analizira odnos zajednice, ibadeta i same čovjekove prirode. • Identificira čovjeka kao graditelja džemata, zajednice i ummeta općenito. • Navodi i analizira ajete i hadise koji govore o vrijednosti i značaju zajednice. • Identificira posljedice i pogubnost napuštanja zajednice. • Analizira medinsku zajednicu. • Identificira ulogu džemata u zajednici. • Analizira vlastiti odnos prema zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.3.1
Ključni sadržaji	
MUSLIMANSKA ZAJEDNICA	
<ul style="list-style-type: none"> • Kur'an i hadis o zajednici • Čovjek graditelj zajednice • Uloga džemata u zajednici 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje pojmova zajednica, džemat, ummet; - analizu ajeta i hadisa koji govore o zajednici; - odgovornost za stanje zajednice kojoj pripadaju; - značaj zajednice za život i zadovoljenje potreba; - značaj vlastitog doprinosa unapređenju zajednice; - razvijanje interesa za doprinos u vlastitoj zajednici (porodici, džematu, odjeljenju, društvu općenito); - osvještavanje do čega može dovesti napuštanje zajednice ili pasivan odnos prema njoj; - osposobljavanje mladih za aktivan život u zajednici zasnovan na principima islama. 	
C.II.2. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjeka kao biće zajednice koje živi i djeluje u društvu koje ga okružuje. • Prepoznaje i objašnjava razlike između ljudi kada su u pitanju njihove fizičke, duhovne i spolne potrebe. • Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti. • Vrednuje vlastiti odnos prema drugima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.1. preporučuje se refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificiranje predrasuda koje se nameću; - naglašavanje da prema učenju islama svi imaju ista prava i obaveze, kao i da niko od ljudi nema prednost pred Bogom izuzev u bogobožnosti; - uspoređivanje ravnopravnosti u islamu s različitim civilizacijama i učenjima. 	

<p>C.II.3 .Objašnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Na temelju ajeta i hadisa objašnjava odnos islama prema drugim i drugačijim. • Analizira značaj kulture dijaloga. • Prepoznaje elemente kulture dijaloga u vlastitoj kulturi i kulturama drugih. • Vrednuje vlastitu kulturu dijaloga.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2 POO-2.2.4</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja dijaloga na temelju islamskog učenja; - prihvatanje tolerancije i suživota s pripadnicima drugih nacija i konfesija; - poticanje prepoznavanja univerzalnih ljudskih vrijednosti koje dijele svi ljudi; - njegovanje kulture dijaloga kao vrijednosti koja izdiže iznad uskih i sebičnih interesa. 	
<p>C.II.4. Otkrivaznačaj ibadeta u životu čovjeka, te objašnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava smisao ibadeta. • Prepoznaje svako dobro djelo u ime Boga kao ibadet. • Identificira značaj ibadeta u životu čovjeka. • Prihvata istrajnost u ibadetu radi postizanja Božije milosti. • Rad i zalaganje prihvata kao vid ibadeta. • Analizira vlastiti odnos prema ibadetu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-2.1.2 DHP-1.1.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>SMISAO IBADETA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Značaj ibadeta u životu vjernika • Istrajnost u ibadetu • Rad je ibadet 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanja smisla i značaja ibadeta; - razmišljanje o ibadetu u svakodnevnim poslovima; - razvijanje interesovanja za svakodnevnim ibadetom; - vrednovanje rada i ibadeta; - razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, svjesne značaja ibadeta u životu vjernika. 	
<p>C.II.5. Prepoznaje i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s pokazateljima za sve odgojno-obrazovne ishode islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-2.1.1 POO-2.1.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Svi sadržaji islamske vjeronauke za drugi razred gimnazije.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu srednje škole i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju identiteta i temeljnih postulata interkulturalnog odgoja, ljudskog dostojanstva i slobode za uspješnu integraciju u društvo.</p>	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.II.1. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Pronalazi mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s. • Analizira stavove i mišljenja drugih o Muhammedu a.s. • Prikazuje njihov utjecaj na formiranje odnosa prema islamu i muslimanima u svijetu. • Analizira vlastito mišljenje i stav o Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Drugi o Muhammedu, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s., iz različitih vremenskih razdoblja, a u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p> <p>Važno je razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svezvremenski značaj.</p>	
D.II.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima datim u razradi ishoda za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.</p> <p>Važno je kontinuirano podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima.</p>	
D.II.3. Prepoznaje razliku između Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje period Pravednih halifa. • Opisuje periode dinastije Emevija i Abasija. • Upoređuju preiod Pravednog hilafeta i dinastija. • Identificira vrijednosti i nedostatke Pravednog hilafeta i dinastija.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
POVIJEST ISLAMA <ul style="list-style-type: none"> • Dinastija Emevija • Islam u Španiji i Siciliji • Dinastija Abasija 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje vremenskog razdoblja Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija; - izdvajanje najznačajnijih obilježja svakog razdoblja; - upoređivanje svakog od razdoblja; - osvješćavanje značaja svakog od razdoblja 	

<p>D.II.4. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svom naslijeđu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje dolazak i širenje islama u Evropi. • Objašnjava utjecaj islama na renesansu. • Navodi doprinose islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu. • Analizira odnos prema vlastitoj kulturi i civilizaciji.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.2.2 GRO-1.2.3 DHP-1.2.1</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.II.3.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretaciju širenja islama u Evropi; - prikazivanje utjecaja islama na renesansu; - identificiranje doprinosa islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijeđu; - osvještavanje značaja gradnje identiteta u vlastitoj kulturi i tradiciji. 	
<p>D.II.5.P repoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje načine susretanja islama s drugim kulturama. • Identificira odnos islama prema drugim kulturama na primjerima Jerusalema, Španije i Indonezije. • Prikazuje širenje islama kroz razmjenu kulturno-civilizacijskih vrijednosti. • Objašnjava kako je islam oplemenio druge kulture. • Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-5.2.3 DHP-2.2.1 PDHP-2.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Susret islama s drugim kulturama • Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.3. 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda D.II.6. preporučuje se isticanje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara; - najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima; - identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerijja al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (npr. matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija); - identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, znanosti i kulture. 	
<p>D.II.6. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira odnos islama prema drugim kulturama. • Argumentovano prikazuje oplemenjivanje drugih kultura pod utjecajem islama. • Promovira značajnu ulogu islama u razvoju kulture i civilizacije. • Analizira povezanost tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>POO-5.2.2 POO-5.2.3</p>

Ključni sadržaji

Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.5.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:

- prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju;
- analiza odnosa islama prema drugim kulturama;
- prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture ali i civilizacije općenito;
- osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije;
- osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.

3. razred /70 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te uspoređuje monoteističke religije.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje razloge vjerovanja. • Navodi i opisuje različita vjerovanja. • Prikazuje život u vjeri. • Uspoređuje vjeru i religiju, vjerovanje i religioznost. • Identificira jedinstveno porijeklo vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvo različitih manifestacija religija. • Stavlja u odnos monoteističke religije. • Vrednuje vlastiti odnos prema vjeri.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<p>ŽIVJETI VJERU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zašto vjerujemo • Vjera je jedna, a religija je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Obzirom da mladi u ovoj dobi sve više promišljaju i propituju, uspoređuju i formiraju ličnu ideologiju tražeći značenje, uočavaju nesklad između onoga što se govori i onoga što se radi, propitivanje o Bogu, koje sve više poprima moralne i etičke osobine, može rezultirati smanjenjem zanimanja za vjeru. Kako ne bi došlo do smanjenja zanimanja za vjeru, potrebno je vjeronaučnim sadržajima pružiti adekvatne odgovore koje traže mladi ovog uzrasta. U cilju razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja života u vjeri; - razumijevanje potrebe za vjerovanjem; - razumijevanje jedinstvenog porijekla vjerovanja u Jednog Boga; - analiziranje različitih manifestacija religija; - prikazivanje odnosa vjere i religije, vjerovanja i religioznosti; - identificiranje i razvijanje vjerovanja na temeljima islamskog učenja. 	
A.III.2. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira vjerovanje kao sastavni dio života. • Vrednuje utjecaj vjere na razvoj samopouzdanja i samopoštovanja. • Analizira odnos vlastite osobnosti i vjerovanja.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navđenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.1. • Živi islam – život sa svrhom 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika. Poželjno je da nastavnik istakne središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje životnih situacija u kojima je vjera dala dodatni motiv za uspjeh; - razumijevanje uloge vjere u razvijanju osobnosti, - osvještavanje svrhe života; - identificiranje snage živog islama. 	

<p>A.III.3. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana i obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava društveni kontekst objave Kur'ana. • Identificira svrhu objave Kur'ana. • Analizira prikaz čovjeka u Kur'anu. • Prikazuje ulogu i značaj Kur'ana u svom životu. • Stavlja u odnos aktuelni društveni kontekst i Kur'an. • Navodi i opisuje mudžize Kur'ana. • Navodi i objašnjava istine spomenute u Kur'anu koje je potvrdila nauka. • Analizira određene ajete koji govore o savršenstvu Kur'ana. • Prikazuje savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-2.1.2 DHP-3.2.2</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kur'an – radosna vijest • Čovjek u Kur'anu • Kur'an u mom životu • Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje univerzalnosti kur'anskih poruka; - razumijevanje smisla i značaja Kur'ana; - prikazivanje Kur'ana kao radosne vijesti za čovječanstvo; - analiziranje prikaza čovjeka u Kur'anu; - analiziranje kur'anskih poruka u kontekstu aktuelnih dešavanja; - poticanje na bliskost i primjenjivost Kur'ana; - osvještavanja značaja Kur'ana u životu vjernika; - prikazivanje Kur'ana kao mudžize; - analiziranje istina spomenutih u Kur'anu a koje je potvrdila nauka; - identificiranje ajeta koji govore o savršenstvu Kur'ana; - identificiranje različitih dimenzija nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu. 	
<p>A.III.4. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevrijedno nešto odlučio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upoređuje slobodnu volju i sudbinu. • Identificira prilike u kojima je vlastitom odlukom uticao na određene događaje u životu. • Analizira slobodu izbora i odgovornost. • Identificira predanost Bogu kao vrhunac slobode. • Podstiče na dobro i osuđuje zlo. • Prihvata granice koje je utvrdio islam. • Analizira vlastiti odnos prema slobodi i odgovornosti.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>KMP-1.2.3 KMP-1.2.4</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>SLOBODA I ODGOVORNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predanost Bogu kao vrhunac slobode • Podsticanje dobra i osuđivanje zla • Granice slobode u savremenom svijetu 	

Preporuke za ostvarenje ishoda
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezanost slobodne volje, slobode i odgovornosti; - razumijevanje predanosti Bogu kao vrhunca slobode; - analiziranje povezanosti vlastitih odluka i životnih dešavanja; - osvještavanje snage dobra i pogubnosti zla; - prikazivanje granica slobode u savremenom svijetu; - razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koje prave; - osvještavanje slobode i odgovornosti.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.1. Obrazlaže islam kao život sa svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira islam kao sistem života. • Prosuđuje svrhu života i povezuje je s životom u islamu. • Vrednuje vlastiti život u odnosu na živi islam.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje praktikovanja islama.	
B.III.2. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve.	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u Jednog Boga i djeluje u skladu s njom. • Postavlja životne ciljeve u skladu s islamskim učenjem. • Procjenjuje svoje ciljeve i praktikovanje vjere. • Organizira i izvršava obaveze u skladu s islamskim dužnostima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Zašto vjerujemo • Predanost Bogu kao vrhunac slobode 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke radi razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti mladih.	
B.III.3. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i dužnosti koje iz toga proizilaze.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjeka kao slobodno biće koje dobrovoljno pristaje na robovanje jedino Bogu. • Prihvata prava i dužnosti koje se zasnivaju na robovanju Bogu. • Stavljaju u odnos robovanje Bogu i robovanje strastima. • Analizira vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.4.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.III.4. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje značaja čuvanja slobode, odbacivanja robovanja strastima i prihvatanja robovanja Uzvišenom Bogu kao vrhunca slobode.	
B.III.4. Vršiti proračun zekata za različite kategorije imovine i različite iznose.	<ul style="list-style-type: none"> • Raščlanjuje imovinu na koju se daje zekat. • Objasnjava osnove proračuna zekata. • Vršiti proračun zekata uz pomoć aplikacije „Zekat kalkulator“ za različite kategorije imovine i različite iznose. • Analizira vlastiti odnos prema zekatu i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.3.2 KMP-1.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Proračun zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasificiranje imovine na koju se daje zekat; - pojašnjavanje osnova proračuna zekata; - vježbanje proračuna zekata uz pomoć „Zekat kalkulatora“; - osvještavanje obaveze tačnog proračuna zekata i pogrešnog proizvoljnog pristupa izdvajanju zekata. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.1. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira svoja obilježja kao blagodati i dar od Boga. • Objasnjava originalnost čovjeka u odnosu na sva ostala bića i vlastitu originalnost u odnosu na druge ljude. • Prihvata vlastitu individualnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-1.1.1 TZP-1.1.2
Ključni sadržaji	
BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH	
<ul style="list-style-type: none"> • Biti originalan 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje originalnosti svakog pojedinca kao blagodati Božije i osvještavanje značaja očuvanja vlastite originalnosti uz uvažavanje tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i Evropskom ambijentu.</p>	
C.III.2. Objasnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore.	<ul style="list-style-type: none"> • Prikazuje primjenu morala u svakodnevici. • Identificira značaj islamskog morala. • Analizira značaj moralnih uzora u životu. • Identificira različite moralne izazove za mlade danas. • Predlaže kako biti moralan u skladu s islamskim učenjem. • Analizira vlastitu moralnost i prihvata moralne uzore u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1

Ključni sadržaji	
ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU	
<ul style="list-style-type: none"> • Osnove islamskog morala • Značaj moralnih uzora • Kako biti moralan danas 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će se istaknuti središnja refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja prisutnosti morala u svakodnevnicima; - prikazivanje značaja islamskog morala; - analiziranje utjecaja Muhammeda, a.s., na moral muslimana; - razvijanje svijesti o stalnoj izloženosti moralnim izazovima i značaju vjere u jačanju moralnosti; - primjenu islamskog morala u svakodnevnicima; - razvijanje moralnosti. 	
C.III.3. Analizira i prihvata islamsku etiku rada.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje odnos islama prema radu. • Objašnjava islamsku etiku rada. • Upoređuje rad s ibadetom. • Vrednuje vlastiti odnos prema radu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamska etika rada 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje smisla i značaja rada u islamu; - razvijanje interesovanja za svakodnevnim radom i privređivanjem; - primjenu islamske etike rada u različitim profesijama; - razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu. 	
C.III.4. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi odgojno-obrazovnog ishoda D.III.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stavljajući u odnos položaj i prava žene i muškarca u islamu. • Identificira uzroke iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici. • Vrednuje vlastiti odnos prema položaju žene u islamu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
ŽENA U ISLAMU	
<ul style="list-style-type: none"> • Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda • Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.1.</p>	

<p>C.III.5. Objašnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formulira i objašnjava razlike između spolova kada su u pitanju njihove duhovne i tjelesne potrebe. • Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti. • Razumije puninu odnosa između muškarca i žene u skladu s učenjem islama. • Vrednuje vlastiti odnos prema drugom spolu.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>BRAK I PORODICA U ISLAMU</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Izazovi upoznavanja bračnog druga • Islamski pogled na brak 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.4. uz pojačanu refleksiju na promoviranje jednakosti među spolovima.</p>	
<p>C.III.6. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i objašnjava prave vrijednosti kod izbora bračnog druga na osnovu savjeta Muhammeda, a.s. • Obrazlaže moralne granice prilikom upoznavanja i biranja bračnog druga. • Analizira vlastiti odnos prema upoznavanju suprotnog spola radi zasnivanja bračne zajednice.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>DHP-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.5.</p>	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke istaknuti središnju refleksiju na osvještavanje načina upoznavanja suprotnog spola u granicama moralnosti radi izbora bračnog druga.</p>	
<p>C.III.7. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene, susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira islamski pogled na brak. • Objašnjava brak kao zajednicu muškarca i žene koji imaju svoja prava i obaveze. • Interpretira smisao i svrhu braka. • Analizira dužnosti i obaveze bračnih drugova. • Objašnjava značaj porodice. • Podržava ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje u bračnoj zajednici.
<p>Poveznice sa ZJNPP</p>	<p>GRO-1.1.3</p>
<p>Ključni sadržaji</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamski pogled na brak • Značaj porodice u muslimanskoj zajednici 	
<p>Preporuke za ostvarenje ishoda</p>	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja bračne zajednice u kontekstu Poslanikovih, a.s., riječi; - razvijanje interesovanja za sklapanje braka u skladu s islamskim učenjem; - analiziranje prava i obaveza u bračnoj zajednici; - prikazivanje bračne zajednice u kojoj se susreću ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje. 	

C.III.8. Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje tradicionalnu porodicu i savremenu porodicu. • Prikazuje utjecaj tradicionalne i savremene porodice na život pojedinca. • Identificira vrijednosti porodičnog života. • Analizira vlastiti odnos prema porodičnom životu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Tradicionalna i savremena porodica 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na osvještavanje značaja institucije porodice i porodičnog života s ciljem odupiranja ovovremenim izazovima.	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.III.1. Objašnjava nezamjenljivu ulogu žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.).	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira ulogu žene, iz ugla islamskog učenja, u odgoju, kulturi i društvu. • Identificira časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.). • Povezuje ženu s uspjehom islamskog društva kroz historiju. • Prikazuje doprinos žena ukupnoj kulturno-civilizacijskoj historiji islama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se stavljanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - identifikiranje predrasuda o položaju žene u islamu; - osvještavanje jednakosti u pravima i obavezama pred Bogom; - prikaz uloge i značaja koji se daje ženi u islamu; - analiziranje doprinosa istaknutih primjera muslimanskoj zajednici i ljudskom rodu; - upoređivanje ravnopravnosti spolova u različitim civilizacijama i učenjima; - prikazivanje položaja žene danas. 	
D.III.2. Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije. • Objašnjava susret islama s drugim kulturama i njegov način širenja. • Identificira središta islamske kulture. • Objašnjava historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od Safavida, Velikih Mogula, Memeluka i Osmanlija. • Prikazuje kako je islam oplemenio druge kulture. • Analizira odnos drugih kultura prema islamu. • Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.

Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA	
<ul style="list-style-type: none"> • Središta islamske kulture • Safavidi i Veliki Moguli • Memluci i Osmanlije 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju; - analiza odnosa islama prema drugim kulturama; - prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture i civilizacije općenito; - osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije; - analiza odnosa drugih kultura prema islamu; - osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu. 	
D.III.3. Argumentuje svjedočanstva iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti.	<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.III.2. učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificirati doprinose islamskih učenjaka iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti. • Analizirati vlastiti odnos prema nauci.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda je da se istakne refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara; - najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima; - identifikiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerijja al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija); - identifikiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, nauke i kulture. 	
D.III.4. Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas.	<ul style="list-style-type: none"> • Uspoređuje položaj, ulogu i značaj muslimana danas s položajem, ulogom i značajem kojeg su imali u prošlosti. • Prikazuje razloge dominiranja Zapada nad Istokom (posebno zemljama s većinskim muslimanskim stanovništvom) u savremenom svijetu. • Predlaže moguća rješenja za poboljšanje položaja, uloge i značaja muslimana danas.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam i muslimani danas 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka danih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.III.3. preporučuje se osvještavanje položaja, uloge i značaja muslimana danas i identifikiranje mogućih rješenja za njegovo poboljšanje.</p>	

4.razred /60 nastavnih sati godišnje/

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.1. Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira odnos vjere i nauke. • Povezuje blagodati koje proizilaze iz konstantnosti učenja vjere s ostvarivanjem ljudskosti. • Poredi konstantnost učenja vjere s promjenjivošću naučnih dostignuća. • Prihvata istine vjere i istine nauke. • Analizira vlastiti odnos prema cjeloživotnom učenju u kontekstu Prve objave.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
VJERA I NAUKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Istine vjere i istine nauke 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znanosti za sadržaje islamske vjeronauke, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajanju znanja, vještina i vrijednosti. U posljednjoj godini izučavanja islamske vjeronauke očekuje se upotpunjenje prosuđivanja u duhu islama radi dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanje s veličinom Božje poruke. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.IV.1. se može ostvariti stavljanjem središnje refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afirmiranje svijesti o kompatibilnosti vjere i nauke, konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća; - osvještavanje doprinosa islama razvoju nauke; - osvještavanje značaja cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave. 	
A.IV.2. Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi nove religiozne pokrete. • Upoređuje religioznost i kvazireligioznost. • Objasnjava pojmove: sekta, kult, ideologija, fanatizam, fundamentalizam i terorizam. • Identificira primjere zloupotrebe vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam. • Identificira rizik od traganja za novim religioznim pokretima. • Analizira pogubnost potpadanja pod iskrivljena tumačenja vjere. • Prihvata islamske odgovore na izazove novih religioznih pokreta.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-4.0.1
Ključni sadržaji	
VJERSKI TRENDVI	
<ul style="list-style-type: none"> • Trend religioznosti i kvazireligioznost • Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti • Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostavrenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje novih religioznih pokreta; - razvijanje umijeća raspoznavanja religioznosti od kvazireligioznosti; - uvažavanje učeničkih znanja o vjerskim trendovima; - osvještavanje utjecaja novih religioznih pokreta i kvazireligioznosti na dušu, tijelo, um i ugled čovjeka; - analiziranje zloupotrebe vjere; - razumijevanje islamskih odgovora na izazove savremenosti. 	
<p>A.IV.3. Definiira i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'arife, klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava islamsku duhovnost i puteve koji je povećavaju. • Definiira pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i m'earife. • Objasnjava nastanak i razvoj tesawufa. • Analizira odnos zikra i srčanog pokajanja, moralnosti i takvaluka, ljubavi prema Bogu i spoznaje Boga. • Vrednuje vlastiti odnos prema duhovnom usavršavanju.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<p>ISLAMSKA DUHOVNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastanak i razvoj tesavufa • Zikr i srčano pokajanje • Moralnost i takvaluk • Ljubav i spoznaja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje islamske duhovnosti kao prostora u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje; - prikazivanje doprinosa tesavufa širenju islama; - osvještavanje značaja razvijanja islamske duhovnosti; - razumijevanje puteva razvoja islamske duhovnosti. 	
<p>A.IV.4. Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjekovu potrebu za sjećanjem na Boga. • Povezuje sjećanje na Boga s Božjom milošću i zadovoljstvom. • Identificira koristi od stalnog sjećanja na Boga. • Analizira vlastiti odnos prema sjećanju na Boga.
Poveznice sa ZJNPP	
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.IV.3.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.3. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja stalnog sjećanja na Boga u životu vjernika.</p>	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.1. Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave.	<p>Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.1. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje potrebu za kontinuiranim učenjem u skladu s različitim životnim situacijama. • Razlikuje formalno od neformalnog učenja. • Prihvata interkulturalno učenje radi oslobađanja od strahova i predrasuda. • Podržava učenje i usavršavanje u različitim segmentima života.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
VJERA I NAUKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Potraga za srećom 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu A.IV.1.</p> <p>Važno je osvijestiti činjenicu da vjernik uči, djeluje i radi kao da će zauvijek živjeti na ovom svijetu i da se priprema za susret s Bogom kao da će se sutra desiti.</p>	
B.IV.2. Objasnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira nasilje, nepravdu, rat i terorizam kao devijacije.	<p>Pored pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.2. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificira mir kao temeljnu odrednicu islama. • Prepoznaje opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija. • Osuđuje nasilje, nepravdu, rat i terorizam i podržava dijalog kao način rješavanja problema.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-2.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.2. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja mira, kao temeljne odrednice islama, kao i opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija.</p>	
B.IV.3. Analizira značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira različite pristupe izdvajanju zekata. • Zastupa mišljenje Islamske zajednice o izdvajanju zekata. • Obrazlaže značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice. • Analizira vlastiti odnos prema instituciji zekata i fondu Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Institucija zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje uloge i značaja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice; - identificiranje stava Islamske zajednice o izdvajanju zekata; - identificiranje značajnih aktivnosti koje se pokreću uz pomoć fonda Bejtu-l-mal; - obavezu podržavanja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.1. Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima i analizira doprinos muslimana razvoju nauke.	<p>Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.IV.1. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificira doprinose muslimana nauci. • Identificira moć znanja. • Analizira vlastiti odnos prema učenju, znanju, nauci i učenjacima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.1.2
Ključni sadržaji	
VJERA I NAUKA	
<ul style="list-style-type: none"> • Istine vjere i istine nauke • Doprinos muslimana razvoju nauke • Budućnost i moć znanja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje uloge i značaja znanja u životu vjernika; - identificiranje prava na obrazovanje kao osnovnog ljudskog prava; - identificiranje moći znanja i nauke; - nužnost oplemenjivanja učenja, znanja i nauke vjerom, ahlakom i etikom. 	
C.IV.2. Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplantaciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji...	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira savremene probleme čovječanstva koji se tiču bioetike. • Analizira stav islama po pitanju kloniranja, eutanazije, umjetne oplodnje, transplantacije organa, abortusa i estetske hirurgije. • Obrazlaže i brani stavove islama. • Prihvata granice halala i harama po pitanju bioetike. • Analizira vlastiti odnos prema različitim pitanjima bioetike.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.1.2 DHP-5.1.3
Ključni sadržaji	
ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam i pitanja bioetike 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.1. važno je ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere.</p>	
C.IV.3. Obrazlaže preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava različite pojave ovisnosti. • Identificira štetne posljedice ovisnosti za dušu, tijelo i društvo općenito. • Identificira ulogu islama u borbi protiv ovisnosti. • Prihvata zdrav način života u skladu s islamskim učenjem. • Analizira vlastiti odnos prema grijehu, porocima i ovisnosti.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka • Vjera kao prevencija ovisnosti • Grijeh i spolne bolesti 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje ljudskih slabosti i zavodljivosti poroka; - identificiranje posljedica koje ovisnosti ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka; - identificiranje najčešćih razloga zbog kojih čovjek postaje ovisnik i preventivne uloge vjere; - osvještavanje zdravog načina života; - osvještavanje nužnosti osmišljavanja života na temeljima islama. 	
<p>C.IV.4. Odabire blagodati života u skladu s učenjem islama, objašnjava negativne trendove potrošačkog društva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira ovovremene izazove za mlade. • Predlaže odgovore na negativne izazove u skladu s učenjem islama. • Prihvata blagodati života u skladu s učenjem islama. • Podržava islamski osmišljenu mladost. • Analizira vlastiti odnos prema negativnim trendovima potrošačkog društva.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3
Ključni sadržaji	
<p>VJERSKI TRENDОВI ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI ISLAMSKI OSMIŠLJENA MLADOST</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda potrebno je pripremiti aktivnosti posvećene svakodnevnim problemima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i intelektualnog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje različitih izazova koji se svakodnevno nalaze pred mladima (pozitivni i negativni izazovi); - identificiranje odgovora na negativne trendove koje nudi islam; - osvještavanje značaja blagodati dobijenih od Boga; - razvijanje mehanizama za odupiranje negativnim trendovima potrošačkog društva; - podsticanje na osmišljavanje života u skladu s učenjem islama. 	
<p>C.IV.5. Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira utjecaje društva i kulture na razvoj identiteta. • Upoređuje utjecaje društva i utjecaje kulture. • Analizira razvoj identiteta u odnosu na utjecaje društva i kulture.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.1 DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Utjecaj društva na mlade 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u četvrtom razredu srednje škole i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i razvoja identiteta, te ljudskog dostojanstva i slobode.</p>	
<p>C.IV.6. Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka. • Razumije da je razvoj ličnosti povezan s ihsanskim ostvarenjem čovjeka. • Prikazuje prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje. • Prihvata život, u skladu s učenjem islama, u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.

Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Utjecaj društva na mlade • Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su u skladu s preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u četvrtom razredu srednje škole.	
C.IV.7. Obrazlaže važnosti harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje. • Identificira važnost uspostavljanja harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja. • Povezuje uspjeh na oba svijeta sa znanjem, vjerovanjem i djelovanjem. • Analizira vlastiti odnos prema uspjehu, znanju, vjerovanju i djelovanju.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.4
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.2. preporučuje se isticanje središnje refleksije na potrebu za kontinuiranim učenjem, vjerovanjem i aktivnim djelovanjem (u skladu s naučenim i vjerskim ubjeđenjem) radi postizanja uspjeha na ovom i budućem svijetu.	
C.IV.8. Afirmira islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi ključne kompetencije potrebne za uspjeh. • Stavlja u odnos vjeru i ključne kompetencije. • Dopunjuje ključne kompetencije mladih vrijednostima koje preferira islam. • Vrednuje vlastite kompetencije u evropskom ambijentu u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.2 KMP-1.2.3 KMP-1.2.4
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Vjera i ključne kompetencije mladih • Organizacija života i profesionalni rad 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na: - analiziranje ključnih kompetencija; - razumijevanje ključnih kompetencija u skladu s učenjem islama; - osvještavanje značaja temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode u organizaciji života i profesionalnom radu.	
C.IV.9. Prepoznaje vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći.	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s razradom odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za četvrti razred gimnazije.
Poveznice sa ZJNPP	
Ključni sadržaji	
Svi sadržaji islamske vjeronauke za četvrti razred srednje škole.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U skladu s preporukama za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda u četvrtom razredu srednje škole.	

Oblast: D/Klturno-civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.IV.1. Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje dolazak i širenje islama u Bosni i Hercegovini. • Objasnjava historijski kontekst prihvatanja islama u Bosni i Hercegovini. • Identificira doprinos islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine. • Analizira ulogu i značaj vakufa u Bosni i Hercegovini. • Identificira potrebu pripadanja islamskoj zajednici i djelovanja za doborbit Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini • Uloga i značaj vakufa • Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronauke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje širenja islama u Bosni i Hercegovini; - prikazivanje utjecaja islama na kulturu u Bosni i Hercegovini; - identificiranje doprinosa islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine; - osvještavanje uloge i značaja vakufa u Bosni i Hercegovini za razvoj ekonomije, obrazovanja, infrastrukture, duhovnosti, kulture i društva općenito; - odgajanje u duhu patriotizma i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama; - razumijevanje konteksta nastanka i razvoja islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja islamske zajednice u očuvanju islama i kulturno-historijskog naslijeđa u Bosni i Hercegovini. 	
D.IV.2. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka.	<p>Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificira utjecaj islama na oblikovanje identiteta Bošnjaka. • Identificira identitet Bošnjaka kao zasebnu cjelinu u islamskom ummetu. • Objasnjava posebnosti bošnjačkog identiteta u okviru evropskog kulturnog miljea.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	

D.IV.3. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja značaj vakufa za pojedinca i zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Uloga i značaj vakufa 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	
D.IV.4. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje strukturu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Identificira i analizira značaj odgojno-obrazovnih institucija islamske zajednice. Navodi načine doprinosa islamskoj zajednici. Analizira vlastiti odnos prema Islamskoj zajednici u BiH.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje načina organizacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - analiziranje značaja odgojno-obrazovnih institucija u okviru islamske zajednice; - prepoznavanje načina doprinosa radu Islamske zajednice; - aktivno djelovanje u okviru zajednice. 	

E/ UČENJE I PODUČAVANJE

Nastava islamske vjeronauke omogućava kombinaciju tradicionalnih i savremenih načina poučavanja, s akcentom na aktivno učešće učenika u procesu učenja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizira načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i poučavanje kao i da svako novo učenje konstruira na osnovu postojećeg znanja.

Nastavnik islamske vjeronauke ima autonomiju u planiranju nastave, određivanju broja i tipova sati, izboru nastavnih metoda, oblika rada, sredstava i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod. Strategije nastave i učenja će temeljiti na višestrukoj ulozi nastavnika. Treba voditi računa o unutar predmetnoj usklađenosti, odnosno o logičkoj povezanosti ciljeva i odgojno-obrazovnih ishoda učenja predmeta, povezanosti između ciljeva i odgojno-obrazovnih ishoda na jednoj strani i metoda poučavanja, aktivnostima učenja i načina vrednovanja na drugoj strani kao i o izboru nastavnih situacija i aktivnosti koje pogoduju ostvarivanju ciljeva učenja i poučavanja i odgojno-obrazovnih ishoda. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama, kao i staviti akcenat na učenje smislenih, međusobno povezanih sadržaja, korisnih za dalje obrazovanje i svakodnevni život. Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika te otvorenost prema učenju. Međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini moguće je kroz sljedeća područja:

- učenje o ljudima, njihovim međusobnim odnosima i odnosom ljudi prema svijetu, o kulturnom razvoju čovjeka i društva, prošlim i aktuelnim događajima, pitanjima vezanim za postizanje pravednih i mirovnih međuljudskih i društvenih odnosa;
- vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine;
- analizu kulturnog naslijeđa, vjerske i kulturne tradicije;
- osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša;
- pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života;
- usvajanje rječnika koji omogućava samostalno traženje, razvijanje i korištenje znanja;
- razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti;
- razmatranje ključnih kompetencija;
- stjecanje i razvijanje znanja, vještina i stavova koji omogućavaju uspješno ostvarenje interesa, razvijanja vlastitih potencijala uz aktivno učešće u savremenom životu;
- osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu;
- razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima;
- razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, učenje produkcije, razvoja i realizacije ideja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema povećava autonomiju nastavnika omogućavajući mu fleksibilnije programiranje, planiranje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika.

Prilikom podučavanja nastavnik treba da podstiče učenje kod učenika tako što će nuditi različite načine učenja, usklađene s iskustvima, porijeklom, kognitivnim razvojem, interesovanjima i talentima učenika, a da pritom olakšava i uključuje učestvovanje svih učenika uz uvažavanje specifičnih potreba svih učenika s kojima radi. Također, treba da se interesira kako učenici misle, uče, pamte, saraduju i rade, da se interesira za njihove osjećaje, stavove, emocionalno učenje, šta ih potiče, a šta ometa u procesu učenja i kako se nose s teškoćama a sve u cilju što kvalitetnijeg učenja, odnosno sticanja i razvijanja temeljnih i specifičnih kompetencija učenika. Pred nastavnika se stavlja zahtjev da kod učenika razvija, prije svega, sljedeće sposobnosti:

- kognitivne: izdvajanje bitnog od nebitnog, postavljanje pitanja, razumijevanje sadržaja, pamćenje, korištenje informacija, stvaranje novih ideja, vrednovanje učenja i rad, sposobnost za samostalno učenje, sposobnost promišljanja;
- emocionalne: sposobnost odabira i modeliranja adekvatnog moralnog ponašanja ovisno o situaciji u kojoj se čovjek nalazi, emocionalnu svijest, samopouzdanje, samokontrolu, empatiju i altruizam, istinoljubivost, fleksibilnost i otvorenost za nove ideje, društvenost;
- socijalne: razumijevanje drugih, kolaboraciju s grupom, organizacijske sposobnosti, komunikaciju, toleranciju i uvažavanje te osjećaj pozitivne pripadnosti naciji ili civilizaciji;
- funkcionalne: informatička pismenost i poznavanje jezika, preuzimanje odgovornosti, ustrajnost, motiviranost, inicijativnost i optimizam, sposobnost pretraživanja i vrednovanja informacija.

Nastavnik bira čime i kako će potaknuti učenika da uči, kako će mu pobuditi interes za rad, njegovu znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, htijenja i sklonosti, te kreira razrednu klimu koja treba da bude svrsishodna, radna, opuštena i empatična. Treba da potiče učenika na učenje, te održava motiviranost za nastavu. Njeguje interaktivan odnos u nastavi i bazira ga na načelnom stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika mobilisanjem prethodnih znanja i iskustava, upućivanjem na samostalno pronalaženje relevantnih informacija, na slobodno i kreativno razmišljanje, na argumentovano diskutovanje i iznošenje stavova. Uloga nastavnika je i da podstiče učenika na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom, kao i da se smisleno uključi u proces učenja i podučavanja i da preuzme dio odgovornosti za svoje učenje. Predlaže se da realizacija programskih sadržaja bude zasnovana na samostalnom radu učenika u što većem obimu, te da se svakom učeniku omogući da dođe do izražaja shodno njegovim sposobnostima. Nastavnik treba da upućuje i podstiče učenike da sistematski prikupljaju informacije iz literature, koriste internet i druge medije, kako bi što kvalitetnije radili domaće zadaće, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Prilikom obrade novih sadržaja, potrebno je opće povezivati s lokalnim i ličnim, polaziti od konkretnih činjenica, učiniti ih razumljivim i ne udaljavati se od njih.

Izborom i sinhronizovanom primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, IKT, obrazovne platforme, npr. e Twinning, karte...) te obilazaka, posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja. Kombinacijom navedenih oblika i metoda rada, te upotrebom različitih nastavnih sredstava obezbjeđuju se povoljniji uslove za pokretanje procesa učenja i kvalitetna nastava.

Kombinovanjem tradicionalnih metoda i savremenih metoda aktivnog učenja i interaktivne nastave, oblika rada i tehnika rada te poštivanjem didaktičkih principa postižu se ciljevi učenja i podučavanja i odgojno-obrazovni ishodi islamske vjeronauke. Sam odabir metode/a učenja i podučavanja treba osigurati uslove za učenje „u“ učeniku, „u“ predmetu i „u“ institucionalnom kontekstu. Kvalitet učenja i podučavanja je uslovljen odabranim metodama kojima se potiče receptivno, otkrivajuće, društveno, moralno i integrativno učenje.

Nastavnik u svom radu vodi računa o, ostvarivanju podsticajnog okruženja za učenje u kojem se koriste različite metode učenja i podučavanja, različiti izvori znanja i resursi za učenje, koristi raznovrsna nastavna sredstava i savremene tehnologije. Kako bi učenicima osigurao drugačije načine učenja, za ostvarivanje ciljeva učenja i podučavanja i odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik će u osmišljavanju i organizaciji nastave koristiti IKT. Upotreba IKT-a u nastavi ne smije biti sama sebi svrha. Pažljivim planiranjem se implementira u nastavu uz pomoć novih medija, metoda i oblika rada čime se formira zanimljiviji nastavni proces. Prednost će dati savremenim pristupima kao što su: problemska nastava, heuristička nastava, mentorska nastava, vanučionička nastava i dr., trudeći se da svoj rad što više približi aktuelnom društvenom kontekstu, a nastavne sadržaje islamske vjeronauke približi svakodnevnom životu učenika. Unaprijed treba planirati i strukturirati nastavni sat, tako da prethodno pripremi materijale, izvore znanja, okruženje u kojem se uči, alate i sredstva kao i aktivnosti kako bi učenikova aktivnost mogla biti u središtu nastavnog procesa i kako bi tokom nastave mogao usmjeravati učenike ka spoznaji. Nastavnik će u svom radu koristiti projektne zadatke, izrade panoa, animirati pismeno izražavanje na zadane teme, organizirati okrugle stolove i debate o odabranim temama, zadavati samoevaluacijske zadatke, inicirati razne socijalne akcije i posjete raznim objektima, te voditi računa o mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja.

Svi nastavni mediji, dobro osmišljene aktivnosti, odabrane metode i s njima povezana obrazovna tehnologija trebaju biti stavljeni u funkciju učenja traženja informacija, zatim učenja kako se uči, učenja kako se rješavaju problemi te učenja metoda istraživanja i otkrivanja. Osim toga, sve treba biti usmjereno i na područje afektivnoga razvoja o kojem bitno ovisi model ponašanja pojedinca u školi i nakon školovanja. Misli se na moralnost, saradnju, toleranciju, uvažavanje ljudskih prava, pravilan odnos prema prirodi, nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za mir i sl.

F/VREDNOVANJE U PREDMETNOM KURIKULUMU

Vrednovanje podrazumijeva procjenjivanje razvoja i napredovanja učenika u pogledu ciljeva i vrijednosti programa islamske vjeronauke kao i procjenjivanje stepena ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Svrha vrednovanja je da pruži niz podataka koji će pokazati stepen napredovanja učenika u pogledu ostvarivanja pedagoških svrha nastave. Zadatak vrednovanja je da se osigura praćenje razvoja učenika i da se utvrde njegove slabosti i snage, da se istaknu one oblasti u kojima je potrebno poduzeti poželjne pedagoške mjere, kako bi se stekla osnova za primjenu usvojenog radi zadovoljavanja individualnih i društvenih potreba. Vrednovanjem se praktikuju različite vrijednosti (saznajne, moralne, pravne, društvene) što ga čini složenom, teškom i odgovornom zadaćom svakog nastavnika. S obzirom na to da vrednovanje nije samo konstatacija o postignuću učenika, nego, istovremeno predstavlja i sredstvo podučavanja i odgojnog djelovanja, u pedagoškom smislu, vrednovanje je jedan vid podučavanja i učenja.

Vrednovanje je vrlo zahtjevan, osjetljiv i odgovoran dio nastavničkog posla. Na temelju rezultata vrednovanja donose se odluke koje su kratkoročno ali i dugoročno važne za učenika, što zahtijeva puni profesionalni integritet nastavnika u procesu vrednovanja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednako značajni i neodvojivi dijelovi istog procesa. Vrednovanje se vrši kontinuirano tokom cijelog procesa učenja i poučavanja i po svojoj prirodi je raznoliko kako bi omogućilo učenicima da u različitim prilikama pokažu napredak u učenju i razvoju u skladu sa svojim individualnim karakteristikama.

Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada i prilikom vrednovanja treba biti profesionalan i pravedan, što se, prije svega, odnosi na:

- planiranje i osmišljavanje vrednovanja u skladu sa svrhom vrednovanja;
- odabir i korištenje različitih metoda i pristupa vrednovanja s obzirom na ciljeve poučavanja, definirane odgojno-obrazovne ishode te na svrhu i kontekst vrednovanja;
- transparentnost vrednovanja i upoznatost učenika sa svim postupcima u vrednovanju, od odabira metoda, razrade kriterija vrednovanja i načina bodovanja do interpretacije rezultata i načina izvještavanja o rezultatima vrednovanja;
- poštivanje integriteta učenika, te na jednako postupanje bez privilegiranja ili diskriminiranja učenika na osnovama koje su irelevantne za učenje i vrednovanje (po spolu, socioekonomskom statusu, nacionalnosti, etničkoj ili socijalnoj pripadnosti, geografskoj lokaciji ili na bilo kojoj drugoj osnovi);
- osiguranje jasnih uputa i primjerenost uputa dobi učenika;
- osiguranje jasnih procedura bodovanja i ocjenjivanja (ključ za odgovore, ljestvice za vrednovanje, bodovna ljestvica);
- valjanost i pouzdanost zaključaka o znanjima, vještinama i napredovanju učenika na temelju informacija (dokaza) dobivenih različitim pristupima i metodama vrednovanja;
- jasnoću i pravovremenost povratnih informacija učenicima;
- korištenje rezultatima vrednovanja za unapređivanje učenja učenika te za daljnje planiranje poučavanja i praćenje učeničkoga napredovanja;
- javno neobjavljivanje učeničkih radova i ocjena bez njegovog pristanka izvan razrednog okruženja i sl.

Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stečena znanja i vještine primijeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova.

Za prikupljanje informacija o rezultatima rada učenika primjenjuju se pristupi u vrednovanju koji se međusobno razlikuju s obzirom na svrhu primjene, interpretaciju i korištenje prikupljenim podacima (vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog).

Kako bi se utvrdili kvalitet i nivo učeničkih predznanja i vještina, prije početka procesa poučavanja, preporučuje se inicijalno vrednovanje učeničkih znanja, vještina i stavova. Na temelju prikupljenih informacija prilikom inicijalnog vrednovanja nastavnik prilagođava i planira nastavni proces i svoje poučavanje, poučava na temelju onoga što učenici znaju, a ne na temelju onoga što bi trebali znati, i prilagođava nivo od kojeg će poučavati kao i odgojno-obrazovnu podršku učenicima.

Kontinuirano vrednovanje za vrijeme učenja i poučavanja neodvojiv je dio nastavnog procesa. Njegova svrha je prikupljanje informacija o napredovanju učenika, utvrđivanje manjkavosti u učenju, a posebno prepoznavanje jakih strana učenika kako bi se unaprijedilo buduće učenje i poučavanje. Ovaj proces omogućava učeniku da aktivno promišlja o svom učenju te da unapređuje učenje kako bi što uspješnije savladao odgojno-obrazovne ishode.

Vrednovanje na kraju učenja i poučavanja može se provesti nakon određenog (kraćega ili dužega) perioda učenja i poučavanja, npr. nakon obrađene nastavne teme/cjeline ili odgojno-obrazovnog perioda radi utvrđivanja učeničkih postignuća i ostvarenosti odgojno-obrazovnog ishoda. Njime se sažimaju informacije o tome šta učenik zna, razumije i može učiniti u određenom trenutku učenja i poučavanja da bi se dokumentiralo i izvijestilo o njegovim postignućima i napredovanju. Vrednovanje u svim fazama učenja i poučavanja nastavnik treba da usmjeri na: stjecanje uvida u učenje i poučavanje, prepoznavanje snaga i nedostataka u učenju i poučavanju ali i planiranje budućeg učenja i poučavanja.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih koncepata vrednovanja, ali i da bude: pouzdano, valjano, pravedno, jasno, poticajno, praktično i ekonomično te da ima pozitivan utjecaj na učenika.

Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja i poučavanja te definira individualne potrebe učenika u tom procesu. Pri svakom vrednovanju treba voditi računa o kriterijima vrednovanja i primjeni različitih metoda vrednovanja da bi svi učenici imali priliku pokazati stečene kompetencije na način koji to njima najviše odgovara. Neke od preporučenih metoda vrednovanja su: ljestvice procjene, praćenje tokom rada, samorefleksija i samovrednovanje, odabir složenosti zadataka, dnevnicu učenja, izlazne kartice (npr: razumio sam, trebam još malo učenja, nisam razumio i sl.), vršnjačko vrednovanje, usmene provjere znanja, pismene provjere i/ili provjere znanja putem IKT-a, učenički projekti i sl.

Kombinovanjem različitih metoda vrednovanja vrednovanjem se prate sljedeći elementi:

- usvojenost obrađenih pojmova i sadržaja;
- aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja;
- individualni angažman u okviru nastavnih aktivnosti;
- elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata;
- angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima;
- učešće u razgovoru;
- odgovori na pitanja s višestrukim izborom;
- zalaganje i doprinos tokom nastave;
- usvojenost definiranih ishoda učenja;
- kreativnost i samoinicijativnost u radu;
- korištenje različitih izvora znanja;
- procjene znanja uz korištenje IKT-a;
- modificirana esejska pitanja;
- prezentacije...

Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno, opisno i brojčano i u skladu s važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

G/PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Posao nastavnika islamske vjeronauke u **srednjoj stručnoj školi, tehničkoj i srodnoj školi** može obavljati nastavnik koji je završio odgovarajući islamski fakultet koji obrazuje nastavnike, stekao odgovarajuće stručno zvanje i visoku stručnu spremu (VII stepen) ili visoko obrazovanje **najmanje** I (prvog) ciklusa odgovarajućeg studija Bolonjskog sistema studiranja s najmanje 240 ECTS bodova i **ima važeću saglasnost Islamske zajednice**.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

- diplomirani profesor islamske vjeronauke,
- profesor religijske/islamske pedagogije,
- diplomirani teolog,
- bachelor teologije,
- profesor/bachelor islamskih nauka,
- profesor/bachelor islamske teologije,
- profesor islamskih teoloških studija,
- profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
- bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
- te ostali srodni profili islamskih fakulteta u Bosni i Hercegovini ili islamskih fakulteta čija je diploma nostrificirana od strane Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu.

Izuzetno posao profesora islamske vjeronauke u **srednjoj stručnoj školi, tehničkoj i srodnoj školi** može nastaviti obavljati i nastavnik zatečen na poslovima profesora vjeronauke sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koji za to ima saglasnost Islamske zajednice.

